

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

2123010

DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY V KONTEXTE
HARMONIZÁCIE DANÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

2011

Ošťadnická Anna, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMETNU**

**DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY V KONTEXTE
HARMONIZÁCIE DANÍ EURÓPSKEJ ÚNIE**

Diplomová práca

Študijný program:	Ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor:	6284800
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	Ing. Richard Hulík, PhD.

Nitra 2011

Ošťadnická Anna, Bc.

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním na diplomovú prácu.

Nitra .....

.....
podpis autora DP

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pánovi Ing. Richardovi Hulíkovi, PhD.
za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej
práce.

Nitra .....

.....
podpis autora DP

Abstrakt

Cieľom diplomovej práce je posúdenie dopadu dane z pridanej hodnoty na Slovensku a vo vybraných členských štátoch Európskej únie. Ako porovnávané krajiny sme si vybrali Grécko, Írsko a Poľsko. Dôležitou súčasťou práce je vysvetlenie dane z pridanej hodnoty v kontexte harmonizácie daní Európskej únie. Z výsledkov v porovnávaných krajinách sme zistili, že diametrálne odlišnosti medzi krajinami nie sú. Tento záver je zrejmý aj z toho dôvodu, že všetky krajiny patria do Európskej únie. Legislatíva v členských štátoch je ovplyvňovaná právnymi predpismi a úpravami Európskej únie. Z priamych daní najväčšiu časť na celkovom hrubom domácom produkte tvorí daň z príjmu fyzických osôb. Najväčšie percentuálne zastúpenie v rámci nepriamych daní tvorí daň z pridanej hodnoty. Tieto pomery sú v porovnávaných krajinách porovnateľné, vyvíjajú sa podobne. Na Slovensku zvýšenie sadzby dane z pridanej hodnoty má za následok na jednej strane zvýšenie cien tovarov a služieb čo predstavuje negatívum pre všetkých spotrebiteľov. Na strane druhej ako pozitívum pre štát, by sme mohli vidieť zvýšenie príjmov do štátneho rozpočtu.

Abstract

The aim of the graduation thesis is the advisement of the impact of value-added tax in the Slovak Republic and the chosen member states of the European Union. We chose Greece, Ireland and Poland for the comparison. The important part of the work is an explanation of the value-added tax in the context of the taxes harmonization in the European Union. From the results of the compared countries we found out that there are not diametral differences among the countries. This conclusion is apparent because all countries are the members of the European Union. Legislation of the member countries is influenced by laws of the European Union. From the direct taxes the major part of the gross domestic product is created by the tax from the income of the natural person. Major percentage part in the indirect taxes is the value-added tax. These ratios can be compared in the chosen countries and they develop in the similar way. The rise of the value-added tax rate has following results: the rise of the prices of goods and services on the one hand. It is disadvantage for all consumers. On the other hand there is a rise of incomes to the national budget what is an advantage for state.

Key words

Value added tax

Tax rates

Harmonizing

Tax system

Indirect tax

Direct tax

Kľúčové slová

DPH

sadzba dane

harmonizácia

daňový systém

nepriama daň

priama daň

Použité označenie

DPH – Daň z pridanej hodnoty

USA – Spojené štáty americké

ČSR – Československá republika

EU – Európska únia

SK – Slovenská republika

ŠR – Štátny rozpočet

ÚJ – Účtovná jednotka

PO – Právnická osoba

FO – Fyzická osoba

ČŠ – Členský štát

DIČ – Daňové identifikačné číslo

IČ DPH – Identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty

IČO – Identifikačné číslo

ZD – Základ dane

HDP – Hrubý domáci produkt

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

EUR – Euro

EHS – Európsky hospodársky systém

ESD – Európsky súdny dvor

ES – Európske spoločenstvo

EEC – Európske hospodárske spoločenstvo

V4 – Zoskupenie krajín Slovensko, Česko, Maďarsko a Poľsko

EU – 27 – Členské krajiny Európskej únie

MFSR – Ministerstvo financií slovenskej republiky

TASR – Tlačová agentúra slovenskej republiky

BE – Belgicko

BG – Bulharsko

CZ – Česká republika

DK – Dánsko

DE – Nemecko

IE – Írsko
EL – Grécko
ES – Španielsko
FR – Francúzsko
IT – Taliansko
LV – Litva
LT – Lotyšsko
LU – Luxembursko
CY – Cyprus
HU – Maďarsko
MT – Malta
NL – Holandsko
AT – Rakúsko
PL – Poľsko
PT – Portugalsko
RO – Rumunsko
SI – Slovinsko
FI – Fínsko
SE – Švédsko
UK – Veľká Británia

Obsah

Zoznam tabuliek, schém a grafov	10
Úvod.....	12
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.	13
1.1 História a vývoj dane z pridanej hodnoty.....	13
1.2 Všeobecná charakteristika dane z pridanej hodnoty	16
1.3 Harmonizácia daní.....	24
2 Cieľ práce.....	30
3 Metodika práce.....	31
4 Vlastná práca	33
4.1 Všeobecne o daňovom systéme	33
4.1.1 História daňového systému.....	33
4.1.2 História dane z pridanej hodnoty.....	34
4.2 Vymedzenie základných pojmov dane z pridanej hodnoty.....	34
4.2.1 Právna úprava dane z pridanej hodnoty na Slovensku	34
4.2.2 Vymedzenie predmetu dane z pridanej hodnoty na Slovensku.	35
4.3 Zdaniteľné obchody.	36
4.3.1 Dodanie tovaru	37
4.3.2 Dodanie služby.....	38
4.3.3 Dovoz tovaru	38
4.3.4 Nadobudnutie tovaru v tuzemsku z iného členského štátu.	39
4.4 Charakteristika harmonizácie	39
4.5 Vývoj harmonizačného procesu a jeho právne predpisy	43
4.5.1 Vývoj harmonizačného procesu.....	43
4.5.2 Právne predpisy harmonizácia daní.....	43
4.5.2.1 Prvá smernica 67/227/EEC.....	44
4.5.2.2 Druhá smernica 67/228/EHS.....	45
4.5.2.3 Tretia smernica 69/463/EHS	46

4.5.2.4 Štvrtá smernica 71/401/EHS, Piata smernica 72/250/EHS	46
4.5.2.5 Šiesta smernica 77/388/EHS	46
4.5.2.6 Ďalšie smernice týkajúce sa harmonizácie	47
4.5.2.7 Smernica 2006/112/ ES	48
4.6 Plnenie príjmov štátneho rozpočtu daňou z pridanej hodnoty pred a po vstupe Slovenska	
do EU	50
4.6.1 Štruktúra výnosov na Slovensku	55
4.6.2 Zmena sadzieb dane z pridanej hodnoty na Slovensku	56
4.7 Daň z pridanej hodnoty vo vybraných členských štátoch Európskej únie	59
4.7.1 Prehľad nedávnych daňových opatrení v rámci oblasti DPH	59
4.7.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe, sadzby DPH, základné zmeny zdanenia v Grécku	61
4.7.2.1 Štruktúra výnosov v Grécku	61
4.7.2.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe	62
4.7.2.3 Vývoj sadzby DPH v Grécku	64
4.7.3 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe, sadzby DPH, základné zmeny zdanenia v Poľsku	65
4.7.3.1 Štruktúra výnosov v Poľsku	65
4.7.3.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe	67
4.7.3.3 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Poľsku v rokoch 1993-2010	68
4.7.4 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe, sadzby DPH, základné zmeny zdanenia v Írsku	69
4.7.4.1 Štruktúra výnosov v Írsku v rokoch 2000-2008 vyjadrené v % z HDP	69
4.7.4.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe	71
4.7.4.3 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Írsku v rokoch 1993-2010	72
5. Záver a návrh na využitie výsledkov	74
6. Zoznam použitej literatúry	76

Zoznam tabuliek, schém a grafov

Schémy

Schéma 1.....	25
Schéma 2.....	28
Schéma 3.....	49

Tabuľky

Tab. 1 Prehľad plnenia rozpočtových príjmov štátneho rozpočtu z DPH.....	50
Tab. 2 Prehľad podielu správy daní na plnení príjmu štátneho rozpočtu.....	52
Tab. 3 Podiel výberu vlastnej daňovej povinnosti a vratky nadmerných odpočtov za daňové úrady na celkovom plnení štátneho rozpočtu.....	54
Tab. 4 Štruktúra výnosov na Slovensku v rokoch 2000-2008.....	55
Tab. 5 Vývoj daňových sadzieb pre DPH v rokoch 1993-2010.....	57
Tab. 6 Príjmy ŠR z výberu DPH za obdobie rokov 2000-2008.....	58
Tab. 7 Spoločný daňový systém v krajinách EU.....	59
Tab. 8 Daň z pridanej hodnoty.....	60
Tab. 9 Štruktúra výnosov v Grécku v rokoch 2000-2008.....	61
Tab. 10 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe.....	63
Tab. 11 Vývoj sadzby DPH v Grécku rokoch 1987-2008.....	65
Tab. 12 Štruktúra výnosov v Poľsku v rokoch 2000-2008.....	66
Tab. 13 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe v Poľsku.....	67
Tab. 14 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Poľsku.....	68
Tab. 15 Štruktúra výnosov v Írsku v rokoch 2000-2008.....	70
Tab. 16 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe.....	71
Tab. 17 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Írsku v rokoch 1993-2010.....	72

Grafy

Graf 1.....	51
Graf 2.....	53
Graf 3.....	56
Graf 4.....	57
Graf 5.....	58
Graf 6.....	62
Graf 7.....	64
Graf 8.....	66
Graf 9.....	69
Graf 10.....	70
Graf 11.....	73

Úvod

„Ľudia často hovoria, že dane a smrť je jedno a to isté, ale mýlia sa. Smrť je udalosť, ktorá je zdaňovaná, ale dane nikdy nezomierajú“

neznámy autor

Úvodný citát poukázal na to, že dane sú podstatou každodenného života každého z nás. Daň z pridanej hodnoty je všeobecnou daňou zo spotreby. Jej vplyv pociťujú pri každodenných nákupoch všetci spotrebitelia. Zdaňujú sa ňou všetky spotrebné tovary a služby. Je základom nepriameho zdanenia a tvorí významnú časť celkových daňových príjmov do štátneho rozpočtu ako na Slovensku tak aj vo väčšine krajín sveta. Daň z pridanej hodnoty môžeme vo všeobecnosti považovať za nosnú časť daňovej sústavy. Základom pre jej stanovenie je pridaná hodnota.

V práci daň z pridanej hodnoty v kontexte harmonizácie daní Európskej únie by sme sa chceli venovať všeobecnej charakteristike dane z pridanej hodnoty, vymedzeniu základných pojmov na Slovensku. Poukázať na právne predpisy, ktoré ustanovujú DPH a jej harmonizáciu. Podstatnou časťou je harmonizácia daní. Potreba harmonizácie daní vyplýva z procesu globalizácie či už v rámci Európskej únie resp. v rámci sveta. Ide v princípe o odstránenie väčších či menších rozdielov v jednotlivých daňových systémoch členských štátov Európskej únie. Harmonizácia by mohla slúžiť ako prostriedok na odstránenie škodlivej konkurencie.

Časť diplomovej práce by mala byť zameraná na vývoj harmonizačného procesu a právne predpisy upravujúce harmonizáciu daní v rámci Európskej únie. Právne predpisy by sme chceli rozoberať postupne, po jednotlivých smerniciach.

Na ozrejmienie akou významnou časťou prispieva príjem z DPH do štátneho rozpočtu by sme chceli použiť údaje zo štatistického úradu, daňového riaditeľstva a európskeho štatistického úradu.

Na porovnanie slovenskej dane z pridanej hodnoty, by sme chceli vybrať tri členské krajiny Európskej únie. Zistenia a údaje by bolo vhodné zostaviť do individuálnych tabuliek a grafov na porovnanie. Ide o zabezpečenie vypovedacej schopnosti získaných údajov. Zameriame sa na zmeny v rozpočtovej rovnováhe na sadzby dane z pridanej hodnoty. Na porovnanie dane z pridanej hodnoty sme si vybrali krajiny Grécko, Poľsko a Írsko.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky.

1.1 História a vývoj dane z pridanej hodnoty

Květa Kubátová (1994) uvádza vo svojej knihe, že v roku 1916 Nemecko zaviedlo kolkovú dávku z obratu tovaru, z ktorej sa neskôr po vojne vyvinula samotná daň z obratu. Táto daň z obratu bola predchodcom dane z pridanej hodnoty.

V Československej republike bola zavedená daň z obratu pod pôvodným názvom ako daň z prevodu statkov a pracovných výkonov. Sadzby dane sa v jednotlivých rokoch menili, tak ako sa menila samotná ekonomika štátu. Prvou sadzbou dane z prevodu statkov a pracovných výkonov od roku 1920 bola 1% sadzba neskôr sa táto sadzba zvýšila na 2% a v 30-tych rokoch dosiahla sadzba hodnotu 3%. Táto daň z obratu bola pre štát najvýnosnejší príjem. Prinášala najvyššie príjmy do štátneho rozpočtu. Veľmi významné zmeny v oblasti nepriamych daní boli zaznamenané koncom 60-tych rokov a začiatkom 70-tych rokov. Na území Európskych spoločenstiev, ale samozrejme aj mimo nich sa pomaly začínajú zavádzať DPH ako určitá forma univerzálnej spotrebnej dane.

Anna Harumová (2002) objasňuje napriek tomu, že daň z obratu v minulosti vo svojom názve obsahovala prvok obrat, vyberala sa iba jednorázovo. Platiteľmi tejto dane boli len organizácie presne určené zákonom. Predovšetkým to boli tie organizácie, ktoré predali výrobky konečnému spotrebiteľovi. Dani z obratu vôbec alebo len čiastočne nepodliehali investície a vyvážený tovar. Na výpočet dane sa používali tri druhy sadzieb – rozdielová, percentuálna a pevná sadzba. Daň sa určovala ako rozdiel medzi veľkoobchodnou a maloobchodnou cenou. Tým bola výška dane pre každý výrobok určená individuálne. Tento spôsob výpočtu dane bol podrobený kritike už v 60-tych rokoch. Intenzívnejšie sa začali používať percentuálne sadzby.

Ján Široký (2009) tvrdí, že daň z pridanej hodnoty, ktorá je od 1.1.1987 jedinou všeobecnou nepriamou daňou všetkých členských krajín, charakterizuje ako neduplicitnú viacfázovú nepriamu obratovú daň.

Anna Bánociová (2009) uvádza fakt, že za kolísku vzniku dane z pridanej hodnoty sa považuje štát Michigan (USA), kde bola zavedená ako prvá. V tomto štáte bola zavedená už v roku 1953.

Jordán Girášek (1981) tvrdí, že v čase keď daň z obratu v ČSR vznikla, sa predpokladalo, že bude iba akýmsi dočasným, provizórnym finančným opatrením na prekonanie povojnových finančných a menových ťažkostí, ktoré v tom období nastali.

Po zavedení dane z obratu sa však ukázalo, že táto daň je z hľadiska daňovej techniky ale i z hľadiska jej výnosu najvhodnejšou formou presunu daňového bremena na spotrebiteľov. A tak sa daň z obratu stala trvalou súčasťou daňového systému buržoáznej ČSR.

Daňou z obratu bol postihnutý tovar vo všetkých štádiách, či už išlo o tovar u výrobcu, vo veľkoobchode alebo v maloobchode. Daň z obratu sa niekoľko – krát zahrnula do maloobchodnej ceny tovaru. V tom období sa daň vyberala aj z predaja tovaru medzi súkromnými osobami. Dani z obratu podliehala tiež vlastná spotreba, ako aj tovar dovážaný z cudziny.

Zuzana Ondreášová (2006) poukazuje, že od 1. januára 1993 bola v rámci reformy daňovej sústavy v SR zavedená daň z pridanej hodnoty, ktorá spoločne so spotrebnými daňami nahradila dovtedy používanú daň z obratu a dovoznú daň.

Súčasne platná právna úprava DPH je z veľkej časti prispôbená predpisom EU, ktoré upravujú uplatňovanie tejto dane. Ide predovšetkým o sekundárnu legislatívu EU, konkrétne šiestu smernicu Rady EU 77/388/EHS, ktorá je základnou smernicou upravujúcou uplatňovanie DPH. Vstupom SR do EU, tzn. Dňom 1.5.2004 vstúpil do platnosti zákon č.222/2004 Z.z. o DPH. Tento zákon bol novelizovaný zákonom č. 350/2004 Z.z. a zákonom č. 651/2004 Z.z.

Gizela Lenártová (1995) zdôrazňuje fakt, že jedným z najpozoruhodnejších trendov v polovici 80-tych rokov bolo široké zavádzanie DPH po celom svete.

Daň z pridanej hodnoty bola zavedená v roku 1954 vo Francúzsku a väčšina krajín ES zaviedla DPH v priebehu 60-tych a 70-tych rokov. V druhej polovici 80-tych rokov začali DPH používať aj v Španielsku, Portugalsku, Grécku, Turecku, Maroku. Taktiež DPH začali používať ázijské krajiny a krajiny v Indonézii a na Tchaj-wane a Indii a na Novom Zélande.

K zavedeniu DPH zatiaľ nepristúpili v niektorých štátoch USA a vo Švajčiarsku. V súčasnosti sa DPH uplatňuje vo viac ako 50 krajinách sveta.

Zuzana Chrastinová (1999) uvádza, že samostatnou daňou v roku 1992 bola daň z obratu, ktorá bola platená za vybrané potravinárske výrobky. V rokoch 1990 a 1991 v súlade s cenovou liberalizáciou zaznamenala táto daň viaceré zmeny.

Bola zrušená záporná daň z obratu a došlo k zjednoteniu sadzieb do 4 základných skupín a to: 0%, 11%, 20% a 29% skupiny.

Do 0% sadzby dane bolo zaradených väčšina potravinárskych výrobkov. Vybrané výrobky ako liehoviny, víno, pivo, tabakové výrobky ako aj káva boli zaradené do vyšších daňových skupín.

Po realizácii daňovej reformy v by od 1.1.1993 mala daňová sústava vyjadrovať požiadavky súčasnosti a budúcej perspektívy zjednotenej Európy. Daň z obratu ako jednorazová daň, bude vystriedaná DPH a sústavou viacerých spotrebných daní.

Daň z pridanej hodnoty, ktorú ako prvé zaviedlo Francúzsko a po ňom všetky štáty s vyspelou a prepracovanou ekonomikou, má u nás nahradiť daň z obratu. Tvrdí **Jozef Králik (1992)**

Jozef Bojňanský (2001) poznamenáva, že daň z pridanej hodnoty bola v časovom horizonte rokov 1993 až 2001 upravená zákonom č. 222/1992 Zb. o dani z pridanej hodnoty platným od 1.1.1993 do 31.12.1995. Od 1.januára 1996 je táto daň upravená zákonom č. 289/1995 Zb. o DPH v znení neskorších predpisov. Dôležité je to, že obidva tieto daňové zákony na seba kontinuálne nadväzujú, ale samozrejme s určitými formálnymi a obsahovými zmenami.

Zákon o DPH bol k 1.1.1993 novozavedeným zákonom, ktorý v podstate nahradil vtedy existujúcu daň z obratu. Od 1.1.1996 vstúpil do platnosti nový zákon o DPH, ktorý v podstate

nezmenil filozofiu fungovania DPH, ale obsahoval radu zmien. Tieto zmeny boli viac-menej formálneho charakteru.

Alena Zubaľová (2008) uvádza, že každá zmena v daňovom systéme je citlivá na dodržiavanie základných princípov zdaňovania. V súčasnosti sa slovenský daňový systém v porovnaní s ktorýmkoľvek iným po roku 1993 javí ako najjednoduchší. Jednoduchosť daňového systému je kľúčom k napĺňaniu aj ostatných zásad zdanenia ako sú efektívnosť, spravodlivosť, neutrálnosť či účinnosť zdanenia. Vo všeobecnosti platí totiž čím je jednoduchší tým efektívnejší, čím jednoduchší tým spravodlivejší, čím jednoduchší tým účinnejší a tiež – čím jednoduchší tým neutrálnejší daňový systém. Ostatná daňová reforma kládla dôraz na dodržiavanie uvedených princípov zdanenia s dôrazom na neutralitu zdanenia.

Zuzana Ondreášová (2006), vysvetľuje od 1. januára 1993 začal medzi členskými štátmi EÚ fungovať tzv. jednotný (spoločný) trh EÚ, v rámci ktorého platia iné pravidlá zdaňovania dodávok tovarov a služieb oproti tým, ktoré sa uplatňujú voči nečlenským (tretím) štátom. V EÚ platí jednotný systém uplatňovania DPH, pre všetky členské štáty EÚ, ktorý je upravený v smernici č. 77/388/EHS zo dňa 17. mája 1977 o zosúladení právnych, predpisov členských štátov o dani z obratu.

1.2 Všeobecná charakteristika dane z pridanej hodnoty

Európsky súdny dvor vo svojich judikátoch charakterizuje daň z pridanej hodnoty ako:

1. Všeobecnú daň zo spotreby aplikovanú na tovar a služby postupne až do fázy predaja vrátane,
2. Daň priamo úmernú cene tovaru a služieb, ktorá je nezávislá na počte uskutočnených transakcií, ktoré prebiehajú počas výroby a distribúcie predchádzajúci konečnému predaju tovaru alebo služby.
3. Daň vyberanú potom, čo bola odčítaná daň z tovaru a služieb na vstupe príslušnej výrobnnej alebo distribučnej fáze.

Dňa 6. apríla 2004 schválila NRSR nový zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 2004, teda dňom kedy SR vstúpila do EÚ.

Obsah zákona o DPH plne korešponduje s právnymi úpravami DPH v ostatných štátoch EU.
Uvádza **Ján Minársky (2005)**

Kvĕta Kubátová (1994)¹ neúčelovosťou rozumie skutočnosť: „že daň nie je určená k financovaniu konkrétneho vládneho projektu, ale je súčasťou celkových príjmov do verejných rozpočtov z ktorých sa budú financovať rôzne verejné potreby.“

Podľa autorov **Jablonská, Rybánsky, Zuzíková (1995)** daň z pridanej hodnoty nahradila z predchádzajúcej daňovej sústavy daň z obratu a dovoznú daň. Táto daň sa uplatňuje vo väčšine vyspelých európskych štátov a najmä v krajinách EU, čo má kľúčový význam pre integrujúce sa európske krajiny. Svojou ekonomickou podstatou je DPH všeobecnou daňou, ktorá zaťažuje konečného spotrebiteľa, ktorý však odvádza dodávateľ. Zdaňuje sa ňou verejná i súkromná spotreba, teda i vlastná spotreba podnikateľa a dovoz.

Alena Zubal'ová (2008) pozornosť venuje predovšetkým problematike efektívnosti, spravodlivosti, neutrality a optimálnosti zdanenia. Neobchádza ani daňové reformy vo vybraných krajinách EÚ, predstavuje daňovú spravodlivosť aj z iného uhla pohľadu v zmysle sociálnosti, rovnosti, solidarity a pod. Osobitný dôraz kladie na pôsobenie a využiteľnosť daňových teórií v praxi.

Daň z pridanej hodnoty uvádza **Jozef Bojňanský (1997)**, že je daňou nepriamou, ktorú odvádza platiteľ dane. V konečnom dôsledku DPH zaťaží spotrebiteľa, pretože táto daň je súčasťou ceny tovarov a služieb pri ich predaji posledným platiteľom tzv. konečnému spotrebiteľovi. DPH je všeobecnou (univerzálnou) daňou, pretože táto daň postihuje takmer všetky zdaniteľné plnenia. DPH je taktiež neutrálnou daňou pretože priamo neovplyvňuje chovanie podnikateľov – platiteľov, keďže ju platí konečný spotrebiteľ. Veľkou výhodou DPH je, že výrazne obmedzuje možnosť daňových únikov, pretože je značne transparentná.

Podľa knihy **Gizely Lenártovej (1995)** je systém dane z pridanej hodnoty charakterizovaný takto:

- DPH je daňou zo spotreby,

---

¹ KUBÁTOVÁ, V. Daňová teória a politika, 1994

- Daň nezaťažuje ani majetok ani dôchodok platiteľa,
- DPH zabezpečuje relatívne stabilný príjem do štátneho rozpočtu,
- DPH zamedzuje kumulácii zdanenia, pretože dochádza k zdaneniu len z tej hodnoty, ktorá na príslušnom stupni výrobného a distribučného reťazca je predaná spracovaním,
- Neutralita dane – keďže sa daň vzťahuje na všetky podnikateľské subjekty a aktivity, sú z daňového hľadiska vytvorené rovnaké podmienky pre všetky formy podnikateľskej činnosti,
- Daň je neutrálna aj voči zahraničnému obchodu,
- Dôležitá ja aj neutralita dane voči nákladom dodávateľa,

DPH je charakteristická všeobecnosťou zdanenia, pretože sa vzťahuje na všetky podnikateľské subjekty, ktoré uskutočňujú zdaniteľné plnenia v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

Alena Zubal'ová (2008) uvádza, že je nutné naplňať princípy zdanenia a je nutné nezabúdať na konfrontáciu nastavenia existujúceho spôsobu zdanenia so spôsobom jeho realizácie. Táto konfrontácia zväčša vyúsťuje do korekcie daňového zákona, ktorá je však nevyhnutná, pretože kľúčom k úspechu akéhokoľvek princípu zdanenia nie je samotná idea daného princípu, ale skutočnosť, do akej miery absorbuje jeho opodstatnenie, asertívne zoskupenie spoločnosti.

Anna Cenigová (2004) dokumentuje vo svojej publikácii, že DPH je nepriamou daňou, ktorú uhrádza spotrebiteľ v cene nakupovaného tovaru a služieb, avšak cieľom dane je podnikateľský subjekt. Stručne charakterizuje DPH takto:

- DPH je nepriamou daňou, ktorá neovplyvňuje ekonomiku ÚJ, ak je registrovaným za platiteľa DPH,
- DPH je zaťažaná na priebežnom zdaňovaní rozdielov medzi cenami nákupov (vstupov) a cenami uskutočnených výkonov (výstupov), t.j. predanej hodnoty na jednotlivých stupňoch výroby a odbytu,
- Platitelia dane majú nárok, na odpočítanie dane z prijatého plnenia a vzniká im daňová povinnosť z poskytnutého plnenia tovarov a služieb,

- Neplatitelia DPH nemajú nárok na odpočítanie dane, DPH u neplatiteľov dane je súčasťou ocenenia majetku a služieb.

Vo svojej publikácii zdôrazňuje **Jozef Bojňanský (2001)**, že DPH z hľadiska platiteľa nepatrí medzi nákladové typy daní, to znamená že priamo neovplyvňuje nákladovosť, resp. VH. Vplyv DPH je však nepriamy a to v troch oblastiach:

- DPH vyžaduje adekvátne personálne, majetkové a technické zabezpečenie, čo je spojené s nevyhnutnými nákladmi,
- DPH ovplyvňuje peňažné toky,
- DPH ovplyvňuje predajnosť realizovaných tovarov a služieb, keďže navyšuje ich predajnú cenu.

Anna Schultzová (2007) niekoľkoročné skúsenosti členských štátov EÚ v oblasti pôsobenia DPH naznačujú, že niektoré aspekty tejto dane je potrebné zjednodušiť a najmä administratívne odbremeniť zdaniteľnú osobu od plnenia rôznych povinností, ktoré pre ňu vyplývajú z titulu jej registrácie pre DPH v inom členskom štáte. Uľahčenie súčasného systému by sa malo hlavne dotýkať predaja tovaru v tom členskom štáte, v ktorom dodávateľ nemá sídlo, stálu prevádzkareň alebo bydlisko.

Zuzana Chrastinová (1998) kladie dôraz na to, že daň z pridanej hodnoty je daňou, ktorá veľmi významne ovplyvňuje príjmovú časť štátneho rozpočtu.

V dôsledku zavedenia eura sa úpravy DPH týkali hlavne podávania daňových priznaní po dni zavedenia eura, vydania nových vzorov daňových priznaní pre vykazovanie údajov v eurách, zaokrúhľovania peňažných súm a prepočtu cudzej meny na eurá. Ďalšie úpravy sa týkali povinnej registrácie zdaniteľných osôb za platiteľa DPH a pravidiel pre výkon daňových kontrol po dni zavedenia eura za obdobia pred jeho zavedením. Novely zákona o DPH sa týkajú najmä:

- Zavedenia skupinovej registrácie pre DPH,
- Urýchleného vrátenia nadmerného odpočtu pre vybraný okruh platiteľov DPH,
- Zavedenie tuzemského sektorového samozdanenia pri vybraných komoditách.

Podľa **Kataríny Šefčíkovej (2004)** daňou z pridanej hodnoty na rozdiel od dane z príjmu postihuje všetkých daňovníkov rovnako absolútne aj relatívne, neexistuje pri nej princíp solidarity. Pri priamej dani zaplatí každý 19% zo svojich príjmov, čo je u daňovníka s vyšším príjmom proporcionálne vyššia suma. Daň z pridanej hodnoty má rovnaký dosah na každého spotrebiteľa bez ohľadu na výšku príjmov či štruktúry spotreby.

Základné princípy DPH sa podľa **Eugena Jakaba a Jozefa Bojňanského (2003)** dajú zhrnúť do nasledovných bodov:

- Platcom dane sú PO a FO, ktoré v rámci svojej podnikateľskej činnosti dodávajú tovar, poskytujú služby, prevádzajú či využívajú práva a pod.,
- Poplatníkom dane je konečný spotrebiteľ,
- Zdaňovaná je verejná i súkromná spotreba, vlastná spotreba podnikateľov a ich blízkych osôb, zdanené sú výrobné prostriedky i spotrebné predmety,
- Daň nezaťažuje ani dôchodok ani majetok platcu. Vyberá sa len z tej hodnoty, ktorá bola na príslušnom stupni spracovania pridaná k cene nakúpeného tovaru alebo služby,
- Vývoz nie je zdaňovaný,
- Dovozy je zdaňovaný rovnakými sadzbami ako tovar domáceho pôvodu. Tým sa vytvárajú rovnaké daňové konkurenčné podmienky pre tuzemské a zahraničné tovary a služby.

Ján Minársky (2001) charakterizuje DPH ako všeobecnú daň spotrebného charakteru, ktorá v konečnom dôsledku zaťažuje konečného spotrebiteľa. Tvrdí, že DPH je spravodlivá, pretože daňové zaťaženie je pre všetkých konečných spotrebiteľov rovnaké. Ďalším jasným znakom tejto dane je neutralita voči zahraničiu, čo sa prejavuje tým, že dovezený tovar sa zaťažuje rovnakou sadzbou dane ako tovar vyrobený v tuzemsku.

E. Baláž (1994) označuje DPH ako daň, ktorá postihuje čiastky hodnoty tovaru, o ktoré hodnota tovaru narastá v jednotlivých fázach výrobného procesu až po spotrebiteľa. DPH sa nespája s konkrétnym výrobkom, daň sa platí len z hodnoty pridanej v príslušnej fáze výrobného procesu.

Na základe **opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky** z 9. júla 2008, bol ustanovený vzor daňového priznania k dani z pridanej hodnoty. Toto opatrenie nadobúda účinnosť 1. januára 2009.

Podľa **Jozefa Bojňanského (2004)** základom dane je všetko čo dodávateľ prijal resp. má prijať od odberateľa ako protihodnotu. Spravidla je to obstarávacia cena vrátane nákladov. Pri dovoze je súčasťou základu dane aj clo, colné poplatky a spotrebná daň. Pri dodaní tovaru alebo služby bezodplatne alebo na osobnú spotrebu sa základom dane stávajú vynaložené náklady.

Eudovít Rybánsky (2004) vysvetľuje, že DPH je povinný správcovi dane platiť:

- Platiteľ, ktorý dodá tovary alebo služby v tuzemsku,
- Zdaniteľná osoba pri službách a pri tovare dodanom s inštaláciou, zahraničnou osobou z iného ČŠ alebo z tretieho štátu,
- Neplatiteľ dane, ak vo faktúre uvedie daň,
- Nadobúdateľ tovaru pri jeho nadobudnutí v tuzemsku z iného ČŠ,
- Druhý odberateľ pri trojstrannom obchode.

Povinnosť registrovať sa za platiteľa DPH na Slovensku môže aj zahraničná PO alebo FO, ktorá nemá sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň na Slovensku. Ak takáto zahraničná osoba začne v SR vykonávať podnikateľskú činnosť, ktorá je predmetom dane, je povinná podať bezodkladne žiadosť o registráciu pre daň daňovému úradu. Daňový úrad jej vydá osvedčenie a prideli jej identifikačné číslo pre daň, najneskôr do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti o registráciu. Žiadosť o registráciu pre daň nie je povinná, ak firma dodá len služby alebo tovar s inštaláciou alebo montážou a osobou povinnou platiť DPH v tuzemsku je slovenský podnikateľ. Tvrdí autorka **Jana Moravcová (2005)**

Podľa vydavateľstva **Vergal Dashofer (2003)** nahradilo 3 typy DIČ po vstupe SR do EU IČ pre DPH, ktorých základom je rodné číslo, identifikačné číslo organizácie (IČO) alebo vlastné generované číslo.

Katarína Šefčíková (2004) poukazuje, že rovná sadzba dane z pridanej hodnoty patrí v Európe k výnimkám a tento fakt znemožňuje jednoduché porovnanie. Hoci je rovná daň z pridanej hodnoty z hľadiska transparentnosti krok správnym smerom, výhody spojené s jej spravodlivosťou, môže zmariť príliš vysoká sadzba.

Podľa **MFSR (2004)** bezprostredným výsledkom zavedenia relatívne nízkej rovnej dane by bola nižšia absolútna suma vybraných priamych daní. Pred reformou malo Slovensko štandardnú sadzbu dane pridanej hodnoty vo výške 20% a zníženú sadzbu dane vo výške 14%. Súčasťou reformy bolo, že znížená DPH sa úplne zrušila a od 1. januára 2004 bola zavedená jednotná 19% sadzba dane pre všetky tovary a služby. Okrem generovania zvýšených daňových príjmov, zjednotenia sadzieb DPH eliminuje aj ekonomické deformácie a nedostatky spojené s rozdielnym zdaňovaním spotreby rôznych tovarov. Od januára 2011 Slovensko znova prešlo úpravou sadzieb DPH. Od januára 2011 je sadzba DPH zvýšená na 20%, znížená sadzba dane 10%.

Výška sadzieb dane je výlučne v kompetencii jednotlivých členských štátov, ale uplatňované sadzby DPH nesmú byť nižšie ako ustanovuje smernica. Okrem toho môžu členské štáty uplatňovať znížené sadzby dane, ktoré nesmú byť nižšie ako 5%. Vzťahujú sa predovšetkým na potraviny dodávky vody, farmaceutické výrobky, noviny a pod. Uvádza **Vladimír Kubalovský (2006)**

Podľa autorov **Z. Novotný, J. Dyčková, N. Prášková (2006)** vzťah daňovej sústavy a štátneho rozpočtu je v tom že zmysel daňovej sústavy je daný zmyslom štátu. Požadujeme aby štát poskytoval fyzickým a právnickým osobám radu služieb, ktoré nie je možné predávať podnikateľskou formou ako napr. zabezpečovať bezpečnosť občanov, vzdelanie. Väčšina daňových výnosov je príjmom do ŠR a odtiaľ sú čiastočne prerozdeľované na nižšie stupne. Zmyslom daňovej sústavy je práve zaistiť financovanie tých spoločenských potrieb, ktoré nie je možno zaistiť inými formami.

Autorka **Květa Kubátová (2000)** vysvetľuje pojem pridaná hodnota. Do hodnoty každého druhu tovaru vchádza hodnota materiálu a iných činiteľov, ktoré môžeme označiť ako cenu vstupov. Sú to teda ceny, ktoré nám fakturujú naši dodávatelia. Daň z pridanej hodnoty je nepriamou daňou, teda daň z predaja výrobkov a služieb. DPH priamo neovplyvňuje hospodárenie podnikov. Nevchádza ani do ich nákladov ani do ich výnosov.

Danuše Nerudová (2000) uvádza vo svojej knihe že platcom dane sa stávajú osoby povinné k dani, keď ich obrat prekročil zákonom stanovenú výšku. Osoby, ktorých obrat túto výšku neprekročí, sú osobami oslobodenými od uplatňovania dane. Obratom sa pre účely DPH rozumie príjem alebo výnos za uskutočnené plnenie s výnimkou napr. predaja dlhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Z. Novotný, J. Dyčková, N. Prášková (2006) vysvetľuje, že predmetom DPH je:

- Dodanie tovaru a prevod nehnuteľností,
- Poskytovanie služieb,
- Nadobudnutie tovaru z členských štátov EU a tretích krajín, pokiaľ toto plnenie uskutočňuje osoba povinná k dani za odplatu a miestom plnenia je tuzemsko,

Zdaniteľné plnenie – z hľadiska uplatňovania DPH môžeme rozlíšiť na:

- Tuzemské plnenia,
- Plnenie v rámci členských krajín EU,
- Dovoz a vývoz.

Vyčíslenie základu dane je potrebné na výpočet dane za zdaniteľné obchody platiteľ'a. Určuje, z akej hodnoty platiteľ dane daň na výstupe vypočíta. Stanovenie resp. vyčíslenie ZD rozlišujeme v prípade:

- Dodania tovaru a služby v tuzemsku,
- Nadobudnutia tovaru v tuzemsku z iného ČŠ,
- Dovoz tovaru z tretích štátov.

Vysvetľuje **Anna Harumová (2002)**

Tlačová agentúra Slovenskej republiky (2011) - Základná sadzba dane z pridanej hodnoty (DPH) od 1. januára 2011 vzrástla z doterajších 19 % na 20 %. Zároveň zanikla znížená 6-% sadzba na predaj potravín z dvora. Zvýšenie základnej sadzby dane o jeden percentuálny bod, ktorý je súčasťou balíka na ozdravenie verejných financií. Deficit v minulom roku dosiahol takmer 8 % hrubého domáceho produktu (HDP). K tomu by podľa schváleného konsolidačného plánu malo dôjsť v roku 2013.

Zmenami sadzieb dane z pridanej hodnoty sa podľa odhadov rezortu financií zabezpečí zvýšenie daňových príjmov štátneho rozpočtu v roku 2011 o 185,5 milióna eur, v roku 2012 o 196,3 milióna a v roku 2013 o 209,3 milióna eur. Celkovo sa má deficit tento rok znížiť o 1,75 miliardy eur, z toho opatrenia na príjmovej stránke rozpočtu majú priniesť 770 miliónov eur.

1.3 Harmonizácia daní

Irena Szarowská (2008) uvádza vo svojom vyjadrení, že Eurostat aj OECD pravidelne zverejňujú údaje o daňovom zaťažení v jednotlivých krajinách. Ako základný medzinárodný porovnávací ukazovateľ sa používa daňová kvóta (súhrnná daňová kvóta), ktorá udáva podiel daní na HDP. Tento ukazovateľ je predmetom záujmu aj pri diskusiách o fiškálnej harmonizácii Európskej únie, ktorej cieľom je umožniť, aby dane neboli prekážkou voľného pohybu ľudí, kapitálu, tovaru a služieb medzi jednotlivými štátmi a tiež zabrániť daňovým únikom.

Na rozdiel od priamych daní, kde proces harmonizácie daní stagnuje, oblasť nepriamych daní je predmetom intenzívnej debaty členských štátov Európskej únie už od samého začiatku ekonomickej integrácie. O tejto skutočnosti svedčia tri články, ktoré sú venované nepriamym daniam. Tieto články sa nachádzajú v pôvodnej Zmluve o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva. Tieto články, požadujú rovnaké nepriame zdanenie dovážaných a tuzemských komodít v každom z členských štátov EU a odstránenie zvýhodňovania vyvážených výrobkov. Uvádza vo svojej publikácii **Jan Široký (2009)**.

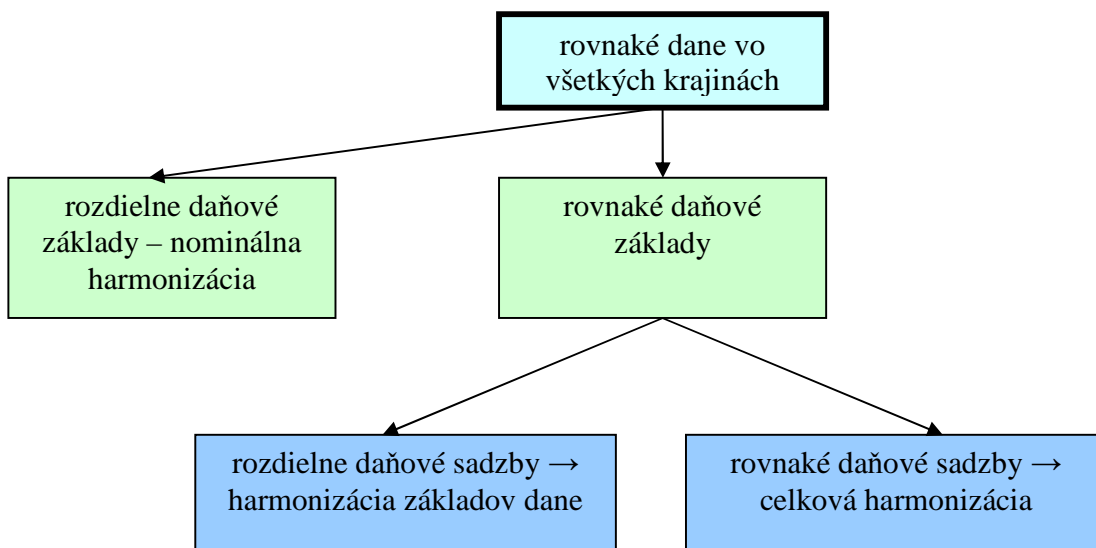
Daňová harmonizácia predstavuje podľa **Nerudovej (2006)** ako určitý proces približovania daňových sústav štátov na základe spoločenských pravidiel.² V rámci harmonizačného procesu možno identifikovať tri základné fázy:

- Výber dane, ktorú je nutné harmonizovať,
- Harmonizácia daňového základu (harmonizácia metodiky konštrukcie)
- Harmonizácia daňovej sadzby.

Harmonizácia, kedy krajiny používajú pre niektoré dane spoločné ustanovenia a pre iné dane ustanovenia národného charakteru nazývame **čiastočná harmonizácia**.

Úroveň daňovej harmonizácie, kedy sú vo všetkých krajinách uplatňované rovnaké dane, možno nasledovne členiť na situácie, kedy existujú:

Schéma 1

Zdroj: Široký, J.: *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

V daňovej teórii je celková harmonizácia definovaná ako výsledok štruktúrálnej harmonizácie (harmonizácia štruktúry daňového systému) a harmonizácie daňových sadzieb.

² Nerudová, D.: *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. Praha: ASPI, 2008, 260 s. ISBN 80-735738-6-7

Ján Široký (2009) uvádza vo svojej publikácii, že daňová harmonizácia znamená prispôsobenie a postupné zlad'ovanie národných daňových systémov a jednotlivých daní na základe princípu dodržiavania spoločných pravidiel zúčastnených štátov. Harmonizácia sa môže týkať konkrétne daní ich tvorbe prípadne ich administratívy.

Emil Burák (2004) vo svojej publikácii vysvetľuje, že v rámci vnútorných pravidiel EU doteraz neexistuje kvalitný mechanizmus dohodovacích konaní, ktorými by sa predchádzalo nezhodám a dosiahol by sa konsenzus vo veciach daní. Od 1. mája 2004 sa SR stala integrálnou súčasťou EU, súčasťou „Spojených štátov európskych“³. Taktiež poukazuje na cieľ daňovej reformy v SR po vstupe do EU. Cieľom daňovej reformy realizovanej v r. 2004 je reagovať na požiadavky:

- Zníženia daňového zaťaženia,
- Zjednodušenia daňového systému a
- Zavedenia maximálnej spravodlivosti do zdaňovania.

Cieľovým riešením daní by mala byť optimalizácia daňového zaťaženia. Daňový systém uplatňovaný v SR do konca roku 2003 mal mnoho nedostatkov a deformácií, najmä vo forme systémových výnimiek. Výsledkom daňovej reformy má byť daňový systém pozostávajúci z 9 rôznych priamych a nepriamych daní. Z nepriamych daní: všeobecná spotreba – DPH.

Ani daňový systém účinný v SR od roku 2004 nie je bezchybný a dokonalý. Na svete totiž neexistuje dokonalý vynikajúci systém zatiaľ existuje len lepší a horší model.

László Kovács (2006) vysvetľuje, že EU nedovolí novým štátom EU zaviesť nulovú sadzbu DPH, aj keby ju zaviesť chceli. Nulová sadzba DPH na niektoré druhy tovarov a služieb vrátane potravín v niektorých starších ČŠ je dôsledkov historického vývoja a Európska komisia sa snaží, aby tieto výnimky boli odbúrané. Staré členské krajiny môžu preto naďalej uplatňovať nulovú sadzbu tam, kde ju mali aj pred rokom 1991, a to iba ako dočasné opatrenie. Pre všetky nové krajiny, teda aj pre SR platí všeobecná zásada, že riadna sadzba DPH nesmie byť nižšia ako 15% zníženu sadzbu, najmenej 5%, možno uplatniť na tovary a služby vymenované v prílohe k príslušnej smernici EU.

---

³Burák, E.: Daňové plánovanie a daňové výdavky. Bratislava: EPOS, 2004. 267 s. ISBN 80-805761-2-2

Daňová koordinácia a harmonizácia so sebou nesú určité riziko, ktoré spočíva v neprimeranom raste daňového bremena, ktoré musia znášať daňovníci. Taktiež pri nekooperácii niektorých štátov by nebola harmonizácia účinná. Konkurenčná výhoda nižších daní by však mohla pravdepodobne na určité prechodné obdobie podporiť ekonomiku a verejné financie toho ktorého členského štátu. Uvádza v článku **Květa Kubátová (2005)**

Viz Tanzi (1996) uvádza nasledovné rozhodujúce okolnosti, na základe ktorých vznikli tradičné daňové systémy, avšak ktoré prestávajú platiť:

- Štáty boli od seba teritoriálne oddelené,
- Hraničné kontroly mohli účinne pôsobiť,
- Kapitál bol bez pohybu cez hranice,
- Vysoké tarify a kontroly na hraniciach obmedzovali pohyb tovaru zo štátu do štátu,
- Kapitálový pohyb bol zakázaný, resp. bol prísne kontrolovaný,
- Ľudia pracovali vo vlastnej krajine, nemohli byť zamestnaný inde,
- Žiadna daňová konkurencia sa nemohla rozvinúť.

Ján Široký (2009) uvádza, že harmonizácia nepriamych daní je dôležitá pre zabezpečenie fungovania spoločného trhu, ktorý je založený na voľnom pohybe tovaru, osôb, služieb a kapitálu. V súlade s daňovou teóriou patria obrátové dane medzi dane zo spotreby. Sú to dane uvalené na vec (in rem) a neberú žiadny ohľad na osobnú príjmovú situáciu platiteľa, ako to umožňujú osobné dôchodkové dane.

Základná klasifikácia nepriamych daní je:

- **Všeobecné nepriame dane,**
- **Selektívne nepriame dane (akcízy).**

Květa Kubátová (2005) porovnáva prínosy a nebezpečenstvá vyplývajúce z harmonizácie a koordinácie daní.

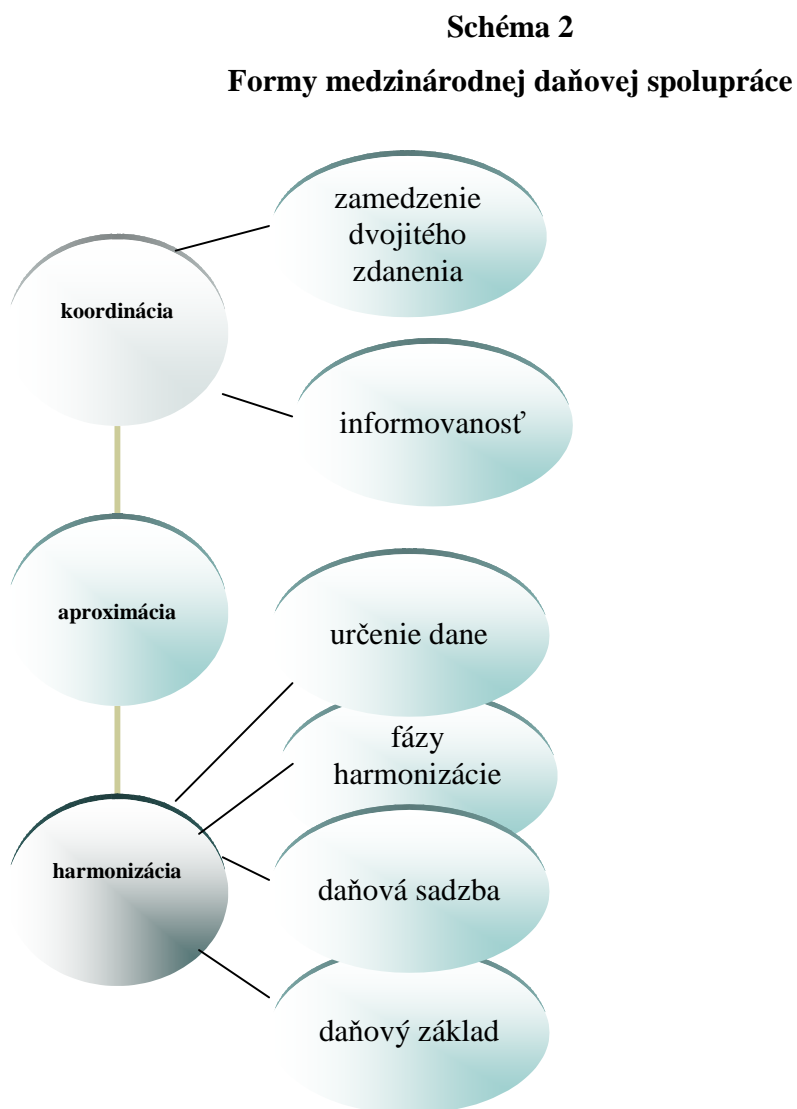
Prínosy:

- Obmedzenie daňových únikov,
- Uľahčuje voľný pohyb.

Nebezpečenstvá:

- Harmonizácia nenúti vlády šetriť,
- Zavádza tzv. „policajný štát“ (týkajúce sa požiadaviek informovanosti),
- Vplyv lobovania.

Podľa autora **Jána Širokého** v jeho publikácii *Dane v Európskej únii* (2009) rozlišuje formy medzinárodnej daňovej spolupráce na:

Zdroj: Široký, J.: *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1, vlastné spracovanie

Podľa autora **Jan Široký (2010)** uvádzame, že povaha smerníc ako nástroj harmonizácie je daný najmä po tom ako sú schválené, majú členské štáty povinnosť ich implementovať do svojho národného právneho systému vo vopred stanovenej lehote. Ale aj po prijatí smernice sa však môže príslušná legislatíva v jednotlivých štátoch líšiť, pretože smernice nestanovujú, akým spôsobom sa majú do národného právneho systému implementovať. To znamená, že jeden štát môže kvôli smernici prijať nový zákon, inému štátu stačí novelizovať právny predpis, resp. vydať novú vyhlášku. Členské štáty teda môžu samostatne rozhodovať, akou formou budú prijaté smernice realizovať.

Ján Široký (2009) uvádza, že úlohou Európskej komisie v daňovej harmonizácii je právo, v oblasti daňovej politiky, predkladať legislatívne návrhy. Právomoci Komisie sa môžu rozdeliť na zákonodarnú moc – Komisia ako jediný orgán môže v oblasti komunitárneho práva predkladať Parlamentu a Rade návrhy právnych predpisov, výkonná právomoc Komisie spočíva v zabezpečovaní a uskutočňovaní primárneho práva a z neho odvodených aktov sekundárneho práva a kontrolnú moc.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe teoretických poznatkov a praktických skúseností posúdiť dopad dane z pridanej hodnoty na Slovensku. V diplomovej práci by sme sa chceli venovať v teoretickej rovine daňovému systému v minulosti, histórii dane z pridanej hodnoty v Európe. Zamerať sa na základné pojmy dane z pridanej hodnoty, sadzby dane, výnimiek zo zákona. Jedným z hlavných cieľov diplomovej práce je vysvetliť daň z pridanej hodnoty v kontexte harmonizácie daní EU. Potreba harmonizačného procesu, história priebehu harmonizácie, právne normy a predpisy harmonizácie v krajinách Európskej únie. Zamerať sa na porovnanie dane z pridanej hodnoty na Slovensku v kontexte z vybranými členskými krajinami Európskej únie. Zdôrazniť význam harmonizácie v jednotlivých členských štátoch EU.

Splnenie hlavného cieľa si vyžaduje zabezpečenie nasledovných úloh:

- **Analyzovať všeobecne daňový systém,**
- **Históriu dane z pridanej hodnoty a jej vývoj v Európskej únii,**
- **Vymedziť základné všeobecné pojmy týkajúce sa dane z pridanej hodnoty,**
- **Vysvetliť pojmy týkajúce sa histórie priebehu harmonizácie daní ako aj potreby harmonizácie,**
- **Poukázať na právne normy a úpravy týkajúce sa harmonizácie,**
- **Jednou z úloh bude komparácia daňového systému v oblasti DPH na Slovensku a vo vybraných krajinách Európskej únie,**
- **Poukázať na základné rozdiely právnej úpravy DPH na Slovensku a vo vybraných členských štátoch Európskej únie**
- **Zamerať sa na budúcnosť nepriamych daní v rámci Európskej únie.**

3 Metodika práce

Ako objekt skúmania diplomovej práce sme si vybrali daň z pridanej hodnoty a právne predpisy v kontexte harmonizácie daní Európskej únie.

Metodický postup pri spracovaní diplomovej práce vychádza z cieľa diplomovej práce a opiera sa o dostupné podkladové materiály.

Pre naplnenie vytýčeného cieľa bol zvolený nasledovný postup:

- Na dosiahnutie stanoveného cieľa bol zvolený metodický postup, ktorý spočíval v analýze a hodnotení domácej i zahraničnej literatúry,
- Štúdium odbornej a vedeckej literatúry, ktoré sa zaoberá danou problematikou a zhromažďovanie faktografického materiálu,
- Získavanie potrebných informácií, údajov a poznatkov podľa zákona o dani z pridanej hodnoty v Slovenskej republike, a právnej úpravy dane z pridanej hodnoty v rámci Európskej únie,
- Triedenie získaných informácií,
- Spracovanie údajov a ich následná analýza,
- Spracovanie návrhu na využitie poznatkov.

V diplomovej práci sme metodicky vychádzali z preštudovanej odbornej literatúry, ako aj z údajov získaných z odbornej tlače a časopisov, údajov zverejnených na internetových stránkach a z právnych predpisov a smerníc. Taktiež sme vychádzali z údajov získaných počas prednášok z predmetu daňovníctvo podnikateľských subjektov. Vo veľkej miere sme vychádzali z údajov získaných zo štatistických ročeniek, daňového riaditeľstva a európskeho štatistického úradu EUROSTAT.

Podkladové informácie sme získali zo zákonov jednotlivých krajín. Analyzované bolo obdobie pred harmonizáciou dane z pridanej hodnoty na Slovensku a po procese harmonizácie, teda obdobie pred a po uskutočnení veľkej daňovej reformy, ktorá súvisela so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie.

Ako základnú metódu pri analýze dane z pridanej hodnoty na Slovensku sme použili analyticko-syntetickú metódu. Na porovnanie dane z pridanej hodnoty pred vstupom Slovenska do EU a po procese harmonizácie sme použili metódu komparácie.

4 Vlastná práca

4.1 Všeobecne o daňovom systéme

V kapitole objasníme všeobecne daňový systém, históriu daňového systému vo svete a históriu dane z pridanej hodnoty.

4.1.1 História daňového systému

Dane vo všeobecnosti sú jednou z najstarších „finančných inštitúcií“, ktoré vznikali postupne ako sa rozvíjal štát. Postupom času prešli zložitým vývojom, ktorý viedol k ich podobe akú majú v súčasnosti.

Mnohé významné udalosti v histórii ľudstva boli vyvolané, alebo ich vývoj bol ovplyvnený daňovými otázkami. Autorka Gizela Lenártová uvádza vo svojej publikácii: *“Kráľ Ľudovít XVI. V roku 1789 zvolával po mnohých rokoch zasadanie generálnych stavov len preto, mu povolili potrebné dane. Určite by sa rozhodol inak, keby tušil, akých historických udalostí bude toto zasadanie začiatkom.”*⁴

V období staroveku mali dane ako také charakter nepravidelných resp. príležitostných platieb, ktoré boli spočiatku neutrálnej povahy. Na území starovekého Grécka sa začali využívať dane peňažné, priame a nepriame, čo bol viditeľný pokrok.

V období stredoveku boli na základe učenia o trojakom ľude zo zdanenia vyňaté určité osoby. Medzi tieto osoby patrila šľachta a duchovenstvo, takže v tomto období neboli dane všeobecné a neplatili pre každého.

Obdobie medzi 19. a 20. storočím je poznačené rozdelením daní na priame a nepriame.

V roku 1916 zaviedlo Nemecko a jedna z prvých krajín kolkovú daň z obratu tovarov, z ktorej sa o vojne vyvinula samostatná obratová daň. Mnoho krajín nasledovalo Nemecko po zavedení kolkovej dane z obratu.

---

⁴ Lenártová, G.: Daňové systémy. Bratislava: EKONÓN, 264 s. ISBN 80-225-1742-9

Vo vtedajšom Československu bola v roku 1920 zavedená daň z obratu pod názvom daň z prevodu statkov a pracovných výkonov. Sadzba tejto dane najskôr dosahovala 1%, neskôr 2% a v 30. rokoch 3%. Tejto dani podliehali nielen tovary, ale aj podnikateľské výkony služieb a prenájom hnutelných vecí. Neskôr začal tejto dani podliehať aj dovoz zo zahraničia. Daň z obratu sa stala najdôležitejším štátnym príjmom.

V období po druhej svetovej vojne v niektorých krajinách presahuje daňová kvóta 50%.

V tomto období sa v krajinách Európskeho spoločenstva začína uplatňovať daň z pridanej hodnoty ako univerzálna daň zo spotreby. Postupom času sa táto daň z pridanej hodnoty, nakoľko splnila očakávania, rozšírila po celom svete a v súčasnosti ju uplatňuje vyše 50 krajín sveta s rôznymi sadzbami.

Napriek odlišnostiam daňového systému v krajinách západnej Európy dochádza k výraznému zblížovaniu ich daňových systémov. Dochádza tu k harmonizácii zdanenia krajín Európskej únie. Väčší dôraz sa kladie na harmonizáciu nepriamych daní.

4.1.2 História dane z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty nahradila daň z obratu a dovoznú daň. Daň z pridanej hodnoty sa uplatňuje vo väčšine krajín Európskej únie. Daň z pridanej hodnoty je všeobecnou daňou. Táto všeobecná podstata tkvie v tom, že daň z pridanej hodnoty zaťažuje konečného spotrebiteľa. Je zrejmé, že DPH zaťažuje konečného spotrebiteľa, ale túto daň odvádza dodávateľ. Zdaňuje sa ňou verejná, ale aj súkromná spotreba, teda aj vlastná spotreba podnikateľa a dovoz. Keďže z technických príčin nie je možné vybrať túto daň od spotrebiteľa, sú platiteľmi dane⁵ v zásade dodávateľia tovarov a služieb, či sa jedná o fyzické alebo právnické osoby.

4.2 Vymedzenie základných pojmov dane z pridanej hodnoty

4.2.1 Právna úprava dane z pridanej hodnoty na Slovensku

Na Slovensku upravuje daň z pridanej hodnoty Zákon o dani z pridanej hodnoty a jeho nasledovné novely a smernice EU:

---

⁵ Platiteľ dane je zodpovedný za odvedenie dane správcovi dane, ale daňové zaťaženie znáša daňovník.

1. Zákon č. 222/2004 Z.Z zo 6. apríla 2004 o dani z pridanej hodnoty z znení zákona č. 350/2004 Z.Z., Zákona č. 651/2004 Z.Z., Zákona č. 340/2005 Z.Z., Zákona č. 523/2005 Z.Z., Zákona č. 656/2006 Z.Z., Zákona č. 215/2007 Z.Z., Zákona č. 593/2007 Z.Z.
2. Zákon o DPH vychádza zo Šiestej smernice Rady č. 77/388/EHS so zreteľom na doplňujúce smernice. Už predchádzajúca úprava DPH bola vo svojej väčšine zosúladená s predmetnou európskou smernicou, najväčšie zmeny sú práve v aplikácii vnútroúniového obchodovania (intrakomunitárne dodávky tovarov alebo služieb).

4.2.2 Vymedzenie predmetu dane z pridanej hodnoty na Slovensku⁶

Predmetom dane z pridanej hodnoty na Slovensku sú jednotlivé zdaniteľné obchody.

- **Dodanie tovaru** za protihodnotu, s miestom dodania v tuzemsku a zdaniteľnou osobou. V tomto prípade treťou podmienkou sa so zdaniteľných obchodov majú vylúčiť dodania tovaru súkromnou osobou, napríklad predaj nehnuteľnosti nie je predajom zdaniteľnej osoby a pre to nie je predmetom dane.
- **Dodanie služby** za protihodnotu, s miestom dodania v tuzemsku a zdaniteľnou osobou. Aj pri dodaní služby musia byť splnené tieto tri podmienky a preto napríklad oprava budovy uskutočnená v rámci občianskej výpomoci nie je predmetom dane.
- **Dovoz tovaru do tuzemska** z územia štátov mimo Európskej únie.
- **Nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku⁷ z iného členského štátu Európskych spoločenstiev**
- **Zdaniteľnými osobami sú:**
  1. štátne podniky,
  2. obchodné spoločnosti,
  3. živnostníci,
  4. samostatne hospodáriaci roľníci,
  5. športovci a umelci, ak však konajú nezávisle,
  6. fyzické osoby podnikajúce na základe osobitného oprávnenia,

---

⁶ Zákon č. 222/2004 Z.Z

⁷ Tuzemskom sa rozumie územie Slovenskej republiky. Zahraničím sa rozumie územie, ktoré nie je tuzemsko. Územie tretích štátov územie, ktoré nie je územie Európskeho spoločenstva

7. občianske združenia,
8. príspevkové organizácie,
9. obce spĺňajúce znaky ekonomickej činnosti⁸
10. fyzické a právnické osoby, ktoré nakladajú so svojim hmotným a nehmotným majetkom a majú z toho nakladania pravidelný príjem, napríklad prenájom nehnuteľnosti bez živnostenského oprávnenia.

V legislatívnej terminológii zdaniteľnou osobou je každá fyzická a právnická osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť, bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti.

Podstatným znakom zdaniteľnej osoby je **nezávislé** vykonávanie ekonomickej činnosti. To znamená, že nemôže ísť o činnosť vykonávanú na základe pracovného pomeru alebo obdobného pomeru, na základe štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru a na základe takeého právneho vzťahu, ktorý zakladá určitý vzťah podriadenosti a nadriadenosti z hľadiska určovania podmienok na vykonávanie činnosti a z hľadiska jej odmeňovania.

4.3 Zdaniteľné obchody

Zdaniteľné obchody⁹ možno rozdeliť na

- **Dodanie tovaru,**
- **Dodanie služby,**
- **Dovoz tovaru,**
- **Nadobudnutie tovaru v tuzemsku z iného členského štátu.**

---

⁸ pod ekonomickou činnosťou sa rozumie dodanie tovaru alebo poskytnutie služby v ktoromkoľvek výrobnom alebo obchodnom odvetví, ale aj služby poskytované osobami vykonávajúcimi slobodné povolanie podľa osobitných predpisov napríklad znalci, umelci, tlmočníci alebo právnici. Avšak v zákone o DPH je podnikateľská činnosť chápaná v širšom slova zmysle, pretože na rozdiel od definície podnikateľskej činnosti podľa obchodného zákonníka, výsledkom a cieľom podnikania v zmysle zákona o DPH nemusí byť vždy dosiahnutie zisku.

⁹ Zákon č. 222/2004 Z.Z

4.3.1 Dodanie tovaru¹⁰

Dodaním tovaru je dodanie hmotného majetku (hnuteľné a nehnuteľné veci, elektrina, plyn, voda, teplo, chlad, bankovky a mince ktoré sú predávané na zberateľské účely), pri ktorom dochádza k zmene vlastníckych práv.

- dodanie stavby alebo jej časti na základe zmluvy o dielo alebo inej obdobnej zmluvy,
- uloženie hnuteľnej alebo nehnuteľnej veci ako nepeňažného vkladu do obchodnej spoločnosti,
- dodanie tovaru platiteľom na osobnú spotrebu alebo na osobnú spotrebu zamestnancom, dodanie tovaru bezodplatne alebo na iný účel ako na podnikanie a ak pri jeho kúpe alebo vytvorení vlastnou činnosťou bola daň úplne alebo čiastočne odpočítaná, takéto dodanie je považované za dodanie tovaru za protihodnotu,
- predaj alebo kúpa tovaru na základe komisionárskej zmluvy alebo inej obdobnej zmluvy,
- premiestnenie tovaru vo vlastníctve zdaniteľnej osoby z tuzemska do iného členského štátu na účely podnikania sa považuje za dodanie tovaru za protihodnotu s výnimkou:
  - a.) premiestnenie tovaru do iného členského štátu s cieľom jeho montáže a inštalácie.
Dôvod tejto výnimky je skutočnosť, že ako sa tovar dodáva spolu s montážou alebo inštaláciou je miesto dodania v tej krajine, kde sa tovar inštaluje alebo zmontuje,
  - b.) premiestnenie tovaru na účely zásielkového predaja, a to z dôvodu osobitného určenia miesta dodania tovaru pri zásielkovom predaji,
  - c.) premiestnenie tovaru určeného na dodanie do iného členského štátu, napríklad dodanie tovaru zo Slovenskej republiky do Francúzska a s dočasným umiestnením v sklade v Rakúsku, dočasné umiestnenie v sklade nie je predmetom dane,
  - d.) premiestnenie tovaru určeného na vývoz do tretieho štátu, ak sa colné konanie o vývoze uskutoční v EUR,
  - e.) premiestnenie tovaru zo Slovenskej republiky do iného členského štátu za účelom vykonania prác na tomto tovare, ak sa však tento tovar vráti späť na územie Slovenskej republiky.

---

¹⁰ Zákon č. 222/2004 Z.Z.

Za dodanie tovaru sa nepovažujú bezplatne poskytnuté reklamné a propagačné predmety a bezplatné dodanie vzoriek, ktoré sú poskytnuté na reklamu tovarov.

4.3.2 Dodanie služby¹¹

V podstate platí, že dodanie služby je akékoľvek iné plnenie zdaniteľnej osoby, ktoré nie je dodaním tovaru. Za službu sa považuje

- prevod práv k nehnuteľnému majetku – poskytnutie práva k výsledkom priemyselného vlastníctva alebo duševného vlastníctva,
- prevod práv užívať hmotnú vec – patria tu všetky krátkodobé a dlhodobé nájmy hnutel'nych a nehnuteľných vecí upravené nájomnou zmluvou,
- záväzkové vzťahy na strane zdaniteľnej osoby vzniká povinnosť zdržať sa konania alebo strpieť konanie alebo stav za odplatu,
- služba poskytovaná na základe poverenia alebo rozhodnutia štátneho orgánu – napríklad činnosť notárov.

Za dodanie služby sa však nepovažuje:

- emisia cenného papiera emitentom,
- postúpenie pohľadávky,
- dosiahnutie úroku z peňažných prostriedkov,
- na účte v banke a to len v prípade ak platiteľ nie je bankou.

4.3.3 Dovoz tovaru¹²

Pri dovoze tovaru do tuzemska z územia tretích štátov sa na daň z pridanej hodnoty vzťahujú ustanovenia colných predpisov.

Teda za dovoz tovaru sa považuje prepustenie zahraničného tovaru do príslušného colného režimu a to nielen na územie Slovenskej republiky ale aj na územie ktoréhokoľvek štátu Európskej únie.

---

¹¹ Zákon č. 222/2004 Z.Z

¹² Zákon č. 222/2004 Z.Z

4.3.4 Nadobudnutie tovaru v tuzemsku z iného členského štátu¹³

Pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu platia daň z pridanej hodnoty tieto subjekty:

- a.) platitelia dane, ktorí sú registrovaní a ktorí nadobúdajú tovary od iných registrovaných platiteľov dane, ktorí sú registrovaní za platiteľov dane v inom členskom štáte,
- b.) zdaniteľné osoby, ktoré však nie sú platiteľmi dane, ale hodnota tovaru, ktorý nadobudli z iného členského štátu presiahla v kalendárnom roku 13.941,45 EUR
- c.) ďalší subjekt, ktorý platí daň z pridanej hodnoty je subjekt, ktorý nadobudne nový dopravný prostriedok,
- d.) právnická osoba, ktorá však nevznikla na podnikanie, ale hodnota tovaru nadobudnutého z iného členského štátu presiahla stanovených 13.941,45 EUR v kalendárnom roku.

4.4 Charakteristika harmonizácie

Jedným z hlavných cieľov daňovej politiky v EU je snaha o odstránenie väčších či menších rozdielov v daňových systémoch jednotlivých členských štátov EU. Jedná sa o uľahčenie voľného pohybu tovaru, služieb, osôb a kapitálu na spoločnom trhu EU. Slovensko do času vstupu do EU malo obmedzený voľný pohyb či už išlo o tovar, služby, osoby a kapitál. Nie žeby to bolo nemožné, resp. Zakázané ale boli tam určité obmedzenia ako sú clá, splnenie určitých podmienok.¹⁴ Vstup Slovenska do EU uľahčilo jednak obchodovanie, vývoz, dovoz tovaru, a v neposlednom rade aj cestovanie. Otvorením jednotného trhu EU sa odstránila škodlivá konkurencia.

V súčasnosti sú dané pravidlá pre jednotlivé typy daní. Ak sa jedná o nepriame dane, tam môžu jednotlivé krajiny členských štátov manévrovať medzi obmedzenými sadzbami v rozmedzí od 15% na jednej strane po max. 25% na strane druhej. Samozrejme sú tu aj určité výnimky či už ide o znížené sadzby dane, resp. zvýšené sadzby dane. Tieto výnimky sú dané na základne legislatívnych úprav.

---

¹³ Zákon č. 222/2004 Z.Z

¹⁴ Kopriva, J.: Harmonizace daní v Evropské unii. (online) Dostupné z WWW: <http://www.kopriva.org/>

Oblasť nepriamych daní je predmetom intenzívnych rokovaní medzi členskými štátmi. O tomto intenzívnom rokovaní svedčia aj tri články venované nepriamym daniam, ktoré sa nachádzajú v pôvodnej zmluve o založení EHS. Proces harmonizácie nepriamych daní sa najviac dotýka dane z pridanej hodnoty. DPH je kľúčovou daňou v celej EU. DPH je jedna z podmienok úspešného fungovania spoločného trhu. Harmonizáciou sadzieb DPH by sa tak mohlo zabezpečiť čiastočné, resp. úplne odstránenie konkurencie medzi jednotlivými štátmi.

Daňová harmonizácia¹⁵ znamená prispôsobenie a zlad'ovanie národných daňových systémov. Ide o prispôsobovanie jednotlivých daní na princípe dodržiavania spoločných pravidiel všetkých zúčastnených štátov. Harmonizácia sa môže týkať tak konštrukcie daní ako aj ich administratívnej stránky.

Harmonizácia daní prebieha vždy v troch základných fázach a to:

- 1. Určenie dane, ktorá má byť predmetom harmonizácie,**
- 2. Harmonizácia daňového základu,**
- 3. Harmonizácia daňovej sadzby.**

V rámci EU sú za špecifický nástroj zblížovania daňových systémov považované aj **judikáty Európskeho súdneho dvora**. Aj keď sú viac-menej smerované tieto judikáty do národných legislatív formou rozsudkov, žalôb subjektov tuzemského práva, svojou interpretáciou dávajú aj výklad komunitárneho práva, ktorý je spoločný pre všetkých členských štáty. O týchto rozsudkoch ESD hovoríme ako o **negatívnej daňovej harmonizácii**.¹⁶

Okolnosti ktoré v súčasnosti harmonizačný proces spomaľujú, či dokonca zastavujú sa používa aj termín **aproximácia daňových systémov**.

S pojmom daňovej harmonizácie je spájaný aj výraz **daňovej konkurencie**. Podľa niektorých autorov koncepcia daňovej harmonizácie, resp. koordinácie musí mať svoje limity. Daňová koordinácia však nemôže byť chápaná ako jednoznačný protipól daňovej harmonizácie.

---

¹⁵ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

¹⁶ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

Lászlo Kovács, ktorý je súčasným euro komisárom pre dane a colnú úniu, klasifikuje daňovú konkurenciu¹⁷ na:

- „**pocitivú**“, ktorá vyplýva z rozdielnej úrovne celkového daňového zaťaženia obyvateľstva,
- **škodlivú**,
- **spornú** táto je na rozhraní medzi „škodlivou a pocitivou.

Ďalej môžeme definovať harmonizáciu ako:

- **Priamu**,
- **Nepriamu**.

Pod priamou harmonizáciou¹⁸ rozumieme klasický harmonizačný proces. Tento proces sa snaží harmonizovať daňové ustanovenia priamo a to prostredníctvom daňových smerníc. Nepriama harmonizácia je chápaná ako snaha o čiastočné dosiahnutie harmonizácie určitého daňového ustanovenia, na základne iných oblastí práva napr. obchodného práva.

Hlavným cieľom daňovej či už priamej alebo nepriamej harmonizácie nie je dosiahnutie „jednotnej daňovej sústavy vo všetkých ČŠ“ ale ide o priblíženie a zladenie jednotlivých sústav v ČŠ Európskej únie.

V rámci harmonizácie nepriamych daní neexistuje jednoznačne stanovený cieľ tak ako to je napr. v menovej oblasti, kde sa všetky ČŠ EU snažia o zavedenie spoločnej meny EURO.

Úrovne harmonizácie¹⁹ by sme mohli charakterizovať ako:

- **Prvý stupeň:** daňová harmonizácia neexistuje vo všetkých krajinách ČŠ sú sadzby dane rozdielne, neexistujú zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia,
- **Druhý stupeň:** čiastočná harmonizácia, prispôsobenie daňových sústav, tak aby zostali určité rozdiely. Tieto rozdiely sa týkajú prispôsobeniu životnej úrovne

---

¹⁷ Prejav na konferencii vo Viedni 19.10.2005. In: Bulletin Komory daňových poradcov ČR, č. 1/2006, s. 21-22

¹⁸ Nerudová, D.: Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. Praha: ASPI, 2008, 260 s. ISBN 80-735738-6-7, str. 15-18

¹⁹ Kopriva J., Harmonizace evropské daňové politiky v oblasti nepriamych daní, článok

v jednotlivých štátoch. Niektoré dane sú preto harmonizované, iné sú ponechané v kompetencii národných vlád, existujú zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia.

- **Tretí stupeň:** štandardizácia daní, na tomto stupni je systém daní vo všetkých štátoch EU rovnaký, ale výška sadzby dane zostáva naďalej v kompetencii národných vlád,
- **Štvrtý stupeň** – celková harmonizácia (unifikácia) dane je spoločná pre všetky štáty EU. Sú harmonizované štruktúry daňových systémov aj daňové sadzby,
- **Piaty stupeň** by mohol dokázať harmonizovať daňové systémy nielen v krajinách EU ale v rámci všetkých krajín Európy prípadne sveta.

Veľkou prekážkou ustanovenia spoločného trhu predstavovali dva rozdielne systémy nepriameho zdanenia, ktoré v minulosti fungovali v ČŠ. V Európe bol viac rozšírený tzv. **kumulatívny kaskádový typ dane z obratu**²⁰. Tento systém bol uplatňovaný vo viac ako 95% krajín. Jediným štátom, kde sa uplatňovala obratová daň na princípe DPH bolo Francúzsko.

Prvým krokom teda bolo zaviesť jednotný spôsob nepriameho zdanenia. Bez tohto jednotného spôsobu nepriameho zdanenia by nebol možný vznik jednotného spoločného trhu.

Zavedenie jednotného spôsobu nepriameho zdanenia sa uskutočnil v roku 1967, tzv.

Prvá smernica, ktorá odporučila všetkým členským štátom implementovať DPH ako jediný možný systém nepriameho zdanenia v EU.

Druhá fáza harmonizácie v rámci daňovej teórie je označovaná ako harmonizácia daňových sadzieb. Táto je už zložitejšia a to z dôvodu existencie týchto faktorov:

- Harmonizácia sadzieb dane je už chápaná v jednotlivých ČŠ ako zasahovanie do národnej suverenity,
- Daňové sadzby sú možným nástrojom fiškálnej politiky krajiny, ich harmonizácia by nenechávala žiadny priestor na to, aby ovplyvňovala agregátny dopyt a ponuku,
- Harmonizácia sadzieb môže výrazne ohroziť príjem v štátnych rozpočtoch krajín, ktorých príjem z nepriamych daní tvorí podstatnú časť príjmov,
- Môžu to byť aj národné tradície, ktorých sa ČŠ len ťažko vzdávajú.

---

²⁰ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

4.5 Vývoj harmonizačného procesu a jeho právne predpisy

4.5.1 Vývoj harmonizačného procesu

O nutnosti harmonizácie v členských štátoch EU, sa začalo hovoriť už pri vzniku Európskeho spoločenstva. Samotná harmonizácia je zakotvená v Zmluve o ES už v roku 1957. Hlavným cieľom harmonizácie daní bolo vytvoriť a zjednotiť spoločný trh v rámci EU. Z tejto harmonizácie išlo predovšetkým o harmonizáciu v oblasti DPH a spotrebných daní.

Výsledkom harmonizačného procesu by mal byť súlad daňových systémov členských štátov ES. Pri harmonizácii daňových systémov sa nekládol dôraz na to ako, akým spôsobom jednotlivé krajiny dosiahli harmonizáciu daňových systémov. Spôsob, akým k tomuto cieľu jednotlivé krajiny dospeli je len na nich. Členské štáty si teda samy určujú, ako bude vyzerat' konečný právny predpis.

Legislatívna úprava²¹ DPH na Slovensku je v súlade so smernicou Rady 2006/112/ES. Limit obratu, od ktorého sa ekonomické subjekty musia zaregistrovať za platiteľ'a DPH je 49 790 EUR. Od roku 2011 sa uplatňuje základná sadzba dane 20%, znížená 10%, 6%. Znížená sadzba dane 10% sa využíva na lieky a pomôcky pre hendikepovaných. Znížená 6% DPH platí na tzv. predaj z dvora a to tiež iba na určité produkty.

Harmonizačný proces v oblasti nepriamych daní mal iný vývoj ako harmonizácia v oblasti priamych daní. Oblasť priamych daní ukázala, že harmonizácia by zasahovala do fiškálnej suverenity štátov. Preto sa od tejto harmonizácie upustilo.

Harmonizácia v oblasti nepriamych daní bola úspešnejšia.

4.5.2 Právne predpisy harmonizácia daní

Medzi právne predpisy, ktoré budeme charakterizovať patria Prvá smernica 67/227/EEC, Druhá smernica 67/228/EHS, Tretia smernica 69/463/EHS, Štvrtá smernica 71/401/EHS, Piata smernica 72/250/EHS, Šiesta smernica 77/388/EHS a ďalšie smernice.

---

²¹ Široký J.: Daně v Evropské unii, 2009

4.5.2.1 Prvá smernica 67/227/EEC

Prvý krok bol v roku 1967, kedy Komisia prijala tzv. **Prvú smernicu**. Táto smernica sa týka DPH²², jedná sa o Smernicu 67/227/EEC. Smernica zaviedla DPH vo všetkých krajinách ES, a definovala DPH ako všeobecnú daň zo spotreby, ktorá bola stanovená percentom z predajnej ceny a stanovila cieľ zaviesť daň z pridanej hodnoty v každej krajine ES k 1.1.1970.

Hlavné dôvody pre zavedenie DPH boli²³:

- Vytvorenie spoločného trhu so spravodlivou hospodárskou súťažou, ktorý by mal rovnaké vlastnosti ako vnútorný trh,
- Využívanie právnych predpisov o obratových daniach, ktoré by však nenarušovali podmienky hospodárskej súťaže. Právne predpisy, ktoré by nebránili voľnému pohybu tovaru, služieb kapitálu, osôb na spoločnom trhu,
- Vylúčenie faktorov, ktoré by mohli narušiť podmienky hospodárskej súťaže, či už by sa jednalo na úrovni členských štátov, resp. na úrovni Európskeho spoločenstva,
- Dosiachnutie cieľa zrušiť zdaňovanie pri dovoze, vrátenie dane pri vývoze medzi členskými štátmi,
- Zistenie, či systém DPH dosahuje najväčšia jednoduchosť a neutralitu,
- Zistenie, že použitie DPH u rovnakého, resp. podobného tovaru v každej krajine nesie rovnaké daňové zaťaženie, bez ohľadu na dĺžku výrobného a distribučného cyklu,
- Zistenie, že s využitím DPH v medzinárodnom obchode je známa suma, resp. výška daňového zaťaženia tovaru, môže dôjsť k presnému vyrovnaniu tejto sumy, výšky.

Vecný obsah²⁴ prvej smernice, z ktorého ESD vyvodzuje aj zákaz týkajúci sa zavádzania akejkoľvek novej nepriamej dane, ktorá by konkurovala DPH v členských štátoch. Toto nariadenie prevzala od 1.1.2007 nová smernice 2006/112/ES. Podrobnejší rozpis prvej smernice uvádzame v Prílohe č. 1 a Prílohe č. 2

---

²² Nerudová, D. Harmonizace daňových systému zemí EU, s. 36-43

²³ Kopřiva J.: Harmonizace evropske daňove politiky v oblasti nepriamych dani, s. 4

²⁴ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

4.5.2.2 Druhá smernica 67/228/EHS

Druhá smernica²⁵ 67/228/EHS definovala predmet dane z pridanej hodnoty a charakterizovala základné pojmy týkajúce sa DPH a to:

- **Miesto zdaniteľného plnenia,**
- **Územie štátu,**
- **Dodanie tovaru,**
- **Poskytnutie služby,**
- **Osoba, ktorá podlieha dani.**

Podľa druhej smernice má byť DPH aplikovaná na:

- dovoz tovaru,
- dodanie tovaru za úplatu a poskytovanie služieb na území daného štátu, osobou ktorá podlieha dani.

Druhá smernica, tiež umožňovala zavedenie rôznych sadzieb dane. Smernica oprávňovala členské štáty k prijímaniu zvláštnych ustanovení vo svojich národných legislatívach, ktoré by odstránili daňové podvody.

Predpis druhej smernice zavádza špeciálne režimy zdaňovania pre malé podniky a pre niektoré subjekty, ktoré pôsobia v poľnohospodárstve. Predpis druhej smernice bol v roku 1977 nahradený Šiestou smernicou.²⁶

Kompetenciu ČŠ ponechala smernica v oblasti výšky štandardnej sadzby dane ako aj možnosť, ktoré tovary resp. služby budú zaradené do zvýšenej či zníženej sadzby DPH. Smernica, obmedzuje použitie tzv. nulovej sadzby dane.

Druhá smernica taktiež stanovila pravidlá na základe ktorých sa malo zaviesť zdaňovanie rovnakou sadzbou dane ako pri domácom tovare tak aj pri tovare zahraničnom.

---

²⁵ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

²⁶ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

4.5.2.3 Tretia smernica 69/463/EHS

Tretia smernica 69/463/EHS umožnila, na základe právneho predpisu predĺžiť prijatie dane z pridanej hodnoty, termín Belgicku do konca roku 1972.

4.5.2.4 Štvrtá smernica 71/401/EHS, Piata smernica 72/250/EHS

Štvrtá smernica 71/401/EHS, Piata smernica 72/250/EHS²⁷ predlžuje taktiež termín prijatia DPH ako jedinej nepriamej dane Taliansku do konca roka 1973.

4.5.2.5 Šiesta smernica 77/388/EHS

Prelomovým a veľmi dôležitým právnym predpisom bola Šiesta smernica 77/388/EHS. Táto smernica je považovaná za základnú smernicu.

Medzi pravidlá, ktoré sa nachádzajú v Šiestej smernici patrí:

- Určovanie základu dane,
- Územný dosah,
- Okruhy subjektov,
- Sadzby dane, viac menej ide o určenie minimálnej a maximálnej výšky.

Šiesta smernica prispela veľkou mierou k tomu aby boli odstránené odlišnosti v ustanoveniach národných systémov, ktoré upravujú oblasť DPH. Toto odstránenie odlišností bolo hlavne v tom, že zavádza konkrétne a jednotné pravidlá DPH, a tým dáva jednotlivým ČŠ menší priestor na manipuláciu a špekuláciu v legislatíve.

Od roku 1977, kedy bola smernica prijatá prešla radou noviel.

O tom, že Šiesta smernica bola zásadným dokumentom, týkajúci sa harmonizácie svedčí aj to že k 31.12.2006, kedy bola zrušená, prešla 32 novelami, bola na ňu naviazaná aj ďalšia dôležitá legislatíva.²⁸

---

²⁷ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

²⁸ Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

Nariadenie šiestej smernice zladením zákonov ČŠ týkajúcich sa DPH sledovala aj ďalší účel a to financovanie Spoločenstva tzv. tretím vlastným zdrojom, ktorý vychádzal z výnosov DPH v ČŠ.

Pre správne pochopenie a správnu aplikáciu je veľmi dôležité pozerat' sa nielen na samotný text Smernice, ale taktiež aj k výkladom Európskeho súdneho dvora. Členské štáty sú povinné implementovať ustanovenia jednotlivých smerníc do svojich národných legislatív.

4.5.2.6 Ďalšie smernice týkajúce sa harmonizácie

Medzi ďalšie smernice a právne predpisy patrí:

- **Ôsma smernica 79/1072/EHS**, ktorá sa zaoberá vrátením DPH osobám povinným k dani, ktoré nemajú sídlo v EU, resp. vrátením dane osobám povinným k dani na území ES,
- **Desiata smernica 84/560/EEC**, táto sa venuje miestu zdaniteľného plnenia prenájmu hnutelných vecí,
- **Trinásta smernica 86/560/EHS**, ktorá sa týka vrátenia DPH osobám mimo územia ČŠ ES, tak ako Ôsma smernica 79/1072/EHS,
- **Smernica 91/680/EHS** – týkajúca sa DPH a jednotného vnútorného trhu. Táto smernica podstatným spôsobom ovplyvnila režim, týkajúci sa vzájomnej interakcie systémov DPH medzi ČŠ ES. Prijatím Smernice 91/680/EHS boli zrušené daňové hranice medzi ČŠ. Tým sa docielili, že:
  - ❖ Nákup súkromných osôb bol zdaňovaný výhradne v krajine pôvodu,
  - ❖ Systém dovozu a vývozu medzi ČŠ navzájom bol nahradený intrakomunitárnym plnením. Okrem dovozu a vývozu do tretích krajín, krajín mimo EU.
- **Smernica 92/77/EHS** týkajúca sa sadzby DPH. Tu nastáva problém v ďalšom procese harmonizácie DPH a to zjednotiť počet samotných daňových sadzieb. Po diskusii sa dohodli na základnom modeli a to modely, ktorý uplatňoval dva druhy daňových sadzieb a to **základnú a zníženú**. Členské štáty, ktoré uplatňovali zvýšenú sadzbu dane mali od takejto praxe ustúpiť. V Prílohe č. 3 uvádzame zoznam krajín, ktoré uplatňovali zvýšenú sadzbu dane. Ešte komplikovanejšia však bola dohoda týkajúca sa daňových pásiem v ktorých by sa základná a znížená sadzba dane pohybovala. V roku 1989 komisia navrhla rozmedzie štandardnej sadzby dane 14% až 20% a pre zníženú

by to rozmedzie malo byť medzi 4% až 9%. Táto znížená sadzba dane sa mala hlavne týkať základných potravín a pod. S účinnosťou od 1.1.1993 zaviedla Smernica 92/77/EHS minimálnu hranicu daňových pásiem pre základnú sadzbu 15%, pre jednu až dve znížené sadzby 5%. Táto smernica dovoľovala niektorým členským štátom aj prechodné obdobie kedy mohli členské štáty vo svojich daňových systémoch aj nižšiu sadzbu ako 5%.²⁹

- **Smernica 79/799/EEC** táto sa týkala vzájomnej informačnej povinnosti.

4.5.2.7 Smernica 2006/112/ ES

Vzhľadom k veľmi veľkému počtu novelizácií sa situácia v oblasti harmonizácie DPH stala neprehľadnou a veľmi zložitou. Ako reakcia na túto situáciu bola Šiesta smernica prepracovaná a nahradená novou smernicou. Smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH sa stala od 1. januára 2007 novým zdrojom harmonizácie DPH. Táto smernica 2006/112/ES sa nazýva aj Recast.

Medzi najvýznamnejšie zmeny, ktoré smernica určila, bolo stanovenie minimálnej hodnoty základnej sadzby dane do roku 2010 na 15%.³⁰ O výške základnej sadzby dane po tomto roku (2010) rozhodne Rada Európskej únie. Minimálna výška zníženej sadzby dane bola stanovená na 5%. V tejto smernici nebola stanovená horná hranica sadzby dane, teda členské štáty si môžu stanoviť hornú hranicu akúkoľvek.³¹

Dôležité sú taktiež prílohy novej smernice, v ktorej sa nachádzajú položky, ktoré môžu byť zaradené do zníženej sadzby dane. Text smernice svojim zlučujúcim charakterom umožňuje jednoduché porovnávanie a prehľad výnimiek jednotlivých členských štátov. Môžeme uviesť príklad Hlavu XII³², ktorá umožňuje členským štátom oslobodiť od registračnej povinnosti malé podniky podľa kritéria limitného obratu.

---

²⁹ Príloha č. 3

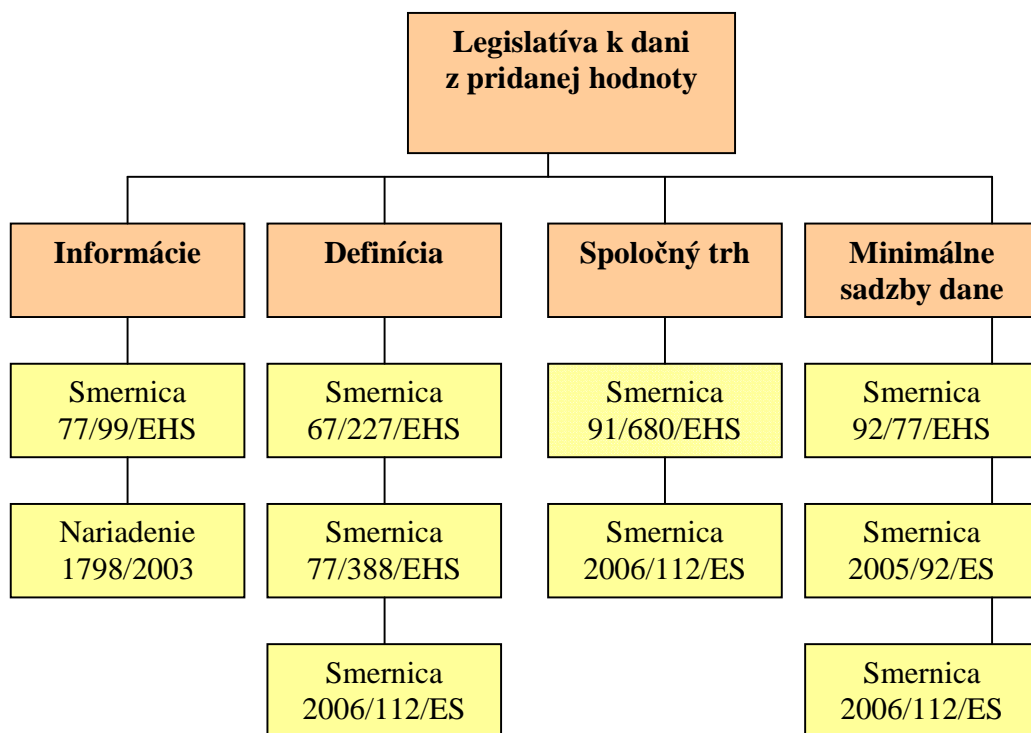
³⁰ Smernica 2006/112/ES, Hlava VII, Článok 97

³¹ Smernica 2006/112/ES, Hlava VII, Článok 99

³² Smernica 2006/112/ES, Hlava XII, Zvláštne režimy

Schéma 3

Zásadné predpisy v oblasti dane z pridanej hodnoty

Zdroj: Široký, J.: *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1

4.6 Plnenie príjmov štátneho rozpočtu daňou z pridanej hodnoty pred a po vstupe Slovenska do EU

Daň z pridanej hodnoty si zasluhuje ekonomickú pozornosť z viacerých dôvodov. Prvým základným dôvodom jej aj nenahraditeľnosť v procese naplňania štátneho rozpočtu, o čom svedčí aj priaznivý stav v plnení rozpočtu SR daňou z pridanej hodnoty, ktorý uvádzame v tabuľke 1.

Druhým dôvodom je to, že ide o všeobecnú daň zo spotreby, ktorá sa uplatňuje vo vzťahu k všetkým podnikateľským aktivitám vrátane výroby, distribúcie tovarov a poskytovania služieb. Efektívne fungujúci režim dane z pridanej hodnoty je dobrým predpokladom bezbariérového pobytu kapitálu, osôb, tovaru a služieb.

Tab. 1
Prehľad plnenia rozpočtových príjmov štátneho rozpočtu z DPH

tis. v EUR

Rok	Plánovaný rozpočet	Skutočnosť – plnenie	% plnenia
2002	2.721	2.730	100,29%
2003	3.299	2.782	84,31%
2004	3.243	3.305	101,92%
2005	3.895	4.064	104,33%
2006	3.983	4.264	107,06%
2007	4.503	4.514	100,24%
2008	4.714	4.633	98,26%
2009	3.734	3.846	103,01%
2010	4.411	4.431	100,47%

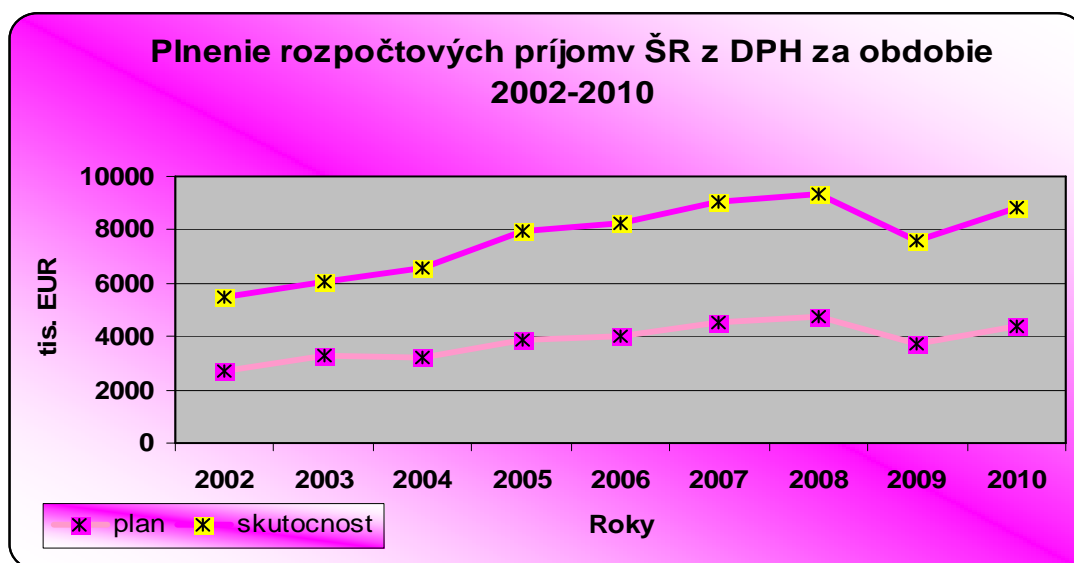
Zdroj: *www.drsr.sk, vlastné spracovanie*

Uvedený rozbor plnenia štátneho rozpočtu deklaruje, že daň z pridanej hodnoty je relatívne stabilný a dobre predvídateľný zdroj príjmov.

Nepriaznivé plnenie v roku 2003 bolo spôsobené vysokým navýšením rozpočtovaných príjmov o 21% a v neposlednom rade aj novelou zákona o DPH, ktorou sa od 01.01.2003 upravovala dolná sadzba dane z 10% na 14% a horná sadzba dane z 23% na 20% a zároveň sa upravili podmienky vrátenia nadmerného odpočtu. Bolo zrušené obmedzenie možnosti odpočítania dane na vstupe až po jeho zaplatení, čo sa v príjmoch v ŠR premietlo až v mesiaci marec a nasledujúcich mesiacoch. Ďalšie roky a to hlavne roky 2007 a 2010 boli vyrovnané, kde sa percento plnenia skutočného a plánovaného rozpočtu pohybovalo okolo 100%. Plnenie príjmov ŠR z DPH predstavuje k 31.12.2008 čiastku 4.632.510 EUR. Ročný plán je plnený na 98,26 %, výpadok predstavuje 81.889 EUR.

Je potrebné zdôrazniť, že deficitné plnenie dane z pridanej hodnoty pre daňové úrady bolo spôsobené vyššími nadmernými odpočtami oproti daňovej povinnosti. Zlom nastáva až 1. májom 2004, kedy prechádza podstatná časť správy daní z colných úradov na daňové úrady.

Graf 1

Zdroj: www.drsr.sk, vlastné spracovanie

Na grafe 1 môžeme sledovať ako sa vyvíjalo plnenie rozpočtových príjmov ŠR z DPH za obdobie od roku 2002 do roku 2010. Od roku 2002 vidíme, ako sa postupne zvyšuje podiel DPH na ŠR. V roku 2008 je dosiahnutý najvyšší podiel. V roku 2009 sme zaznamenali mierny

pokles príjmov do ŠR z DPH. Plánované plnenie, aj keď v nižších číslach, kopíruje skutočné plnenie.

V tabuľke 2 sme prezentovali detailnejší rozbor plnenia príjmov ŠR, a to jeho dvoma správcami daní – daňovými úradmi a colnými úradmi.

Tab. 2
Prehľad podielu správy daní na plnení príjmov ŠR

v tis. EUR

Obdobie	Daňové úrady	Colné úrady
K 31.12.2002	- 1.200.135	3.930.036
K 31.12.2003	-1.094.921	3.876.548
K 31.12.2004	907.108	2.398.195
K 31.12.2005	2.674.186	1.389.717
K 31.12.2006	2.435.349	1.828.837
K 31.12.2007	2.343.749	2.169.900
K 31.12.2008	2.268.363	2.363.161
K 30.06.2009	761.995	1.146.066

Zdroj: *www.drssr.sk, vlastné spracovanie*

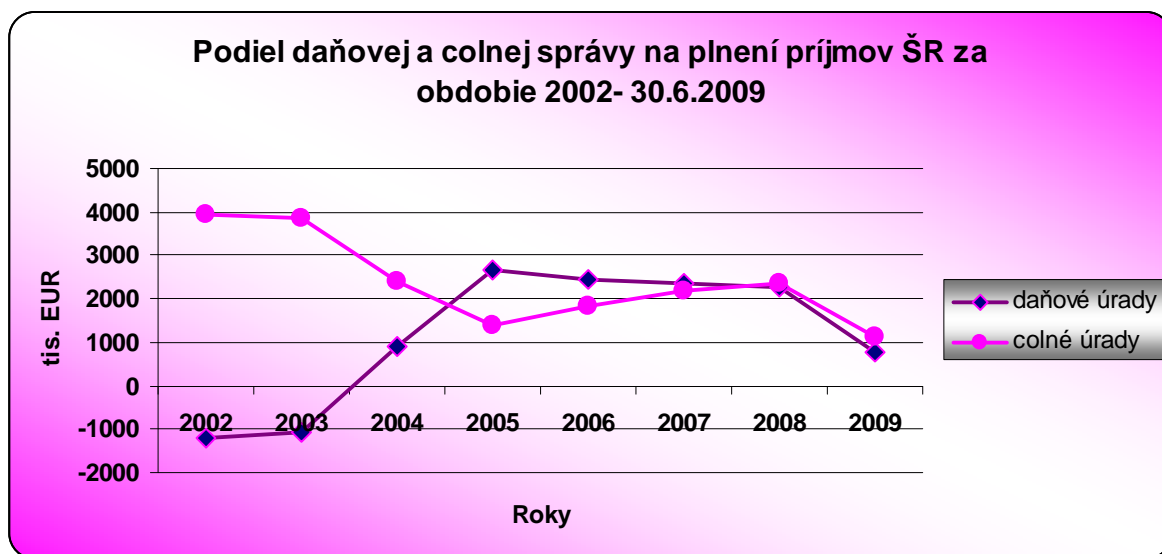
Pozn. suma vykazovaná za daňové úrady obsahuje plnenie DPH vrátane splátok dane z minulých rokov, ktorá v roku 2002 predstavovala sumu 63.068,44 EUR, v roku 2003 +152.692,02 EUR, v roku 2004 sumu + 122.817,49 EUR, v roku 2005 sumu + 159.330,81 EUR a v roku 2006 sumu 82.984,79 EUR

Z pohľadu podielu na celkovom výnose, vybrala daňová správa za celý rok 2008 sumu 2.268.363,- EUR a colná správa 2.363.161,- EUR. Čo je viac menej vyrovnaný stav. Pričom colné úrady zaznamenávajú 8,95 % medziročný nárast a daňové úrady zaznamenávajú 3,22 % medziročný pokles daňových výnosov.

Výrazný pokles plnenia príjmov sledujeme u daňovej aj colnej správy do prvej polovice roka 2009.

Colné úrady zaznamenávajú 34,8 % medziročný pokles výnosu a daňové úrady zaznamenávajú 20 % medziročný pokles výnosu z DPH. Tento pokles môže byť spôsobený hospodárskou krízou.

Graf 2

Zdroj: www.drsr.sk, vlastné spracovanie

Na grafe môžeme vidieť aký veľký rozdiel predstavoval podiel daňovej a colnej správy na plnení príjmov ŠR v roku 2002, kým daňové úrady zaznamenávajú zápornú hodnotu, colné úrady sú vysoko v kladných číslach. Od roku 2005 môžeme sledovať ako sa podiel colnej a daňovej správy znižuje a v roku 2007 a 2008 je podiel vyrovnaný. Od roku 2008 do prvej polovice roka 2009 zaznamenal výber daní ako u daňových úradoch tak aj v colných úradoch výrazných pokles. Ako sme už spomínali, môže to byť dôsledok globálnej hospodárskej krízy.

Tab. 3
Podiel výberu vlastnej daňovej povinnosti a vratky
nadmerných odpočtov za daňové úrady na celkovom plnení ŠR

v tis. EUR

Obdobie	Výber dane daňovým úradom	Nadmerný odpočet
K 31.12.2002	2.155.623	3.355.757
K 31.12.2003	2.329.662	3.424.735
K 31.12.2004	4.059.544	3.147.556
K 31.12.2005	6.062.684	3.388.497
K 31.12.2006	6.989.533	4.554.185

Zdroj: www.drsr.sk, vlastné spracovanie

Priaznivý stav v úhrade vlastnej daňovej povinnosti je pripisovaný zjednoteniu sadzieb dane a tiež v II. polroku 2004 legislatívnym zmenám. Vývoj ukázal, že zmeny spôsobu výberu DPH po vstupe do EÚ vyžadovali dlhší čas, aby sa prejavili na výbere vlastnej daňovej povinnosti, prejavili sa až v mesiacoch september až december 2004. Mesačné úhrady v tomto roku dosahovali úroveň 3,8 – 4,1 mil. EUR.

Nárast vo výbere daní o 49,5% bol spôsobený v roku 2005 nielen ekonomickými faktormi – rast konečnej spotreby, ale aj legislatívnymi zmenami. V roku 2005 sa rozvíja oblasť energetiky, telekomunikačné siete, lízing, stavebný priemysel a v roku 2006 aj automobilový, oceliarsky a spracovateľský priemysel, ktorý v roku 2009 v dôsledku hospodárskej krízy stagnuje. U osôb podnikajúcich v uvedených oblastiach dochádzalo k nárastu nielen daňovej povinnosti, ale aj nárastu nadmerných odpočtov z titulu dovozu a vývozu tovaru.

4.6.1 Štruktúra výnosov na Slovensku

V nasledujúcej tabuľke uvádzame jednotlivé typy daní a ich výnos vyjadrený v % z hrubého domáceho produktu na Slovensku. Dane sú rozdelené na priame a nepriame. Priame dane sú tvorené z dane z príjmu fyzických osôb, dane z príjmu právnických osôb a ostatných daní. V tabuľke môžeme vidieť, hodnota výnosov z DPH predstavuje cca. 45% celkovej hodnoty nepriamych daní. Táto hodnota pozvoľna klesá, kým v roku 2000 predstavovala táto hodnota 12,5% v roku 2008 to bolo už len 10,8%. Podobný klesajúci trend majú aj ostatné dane. V oblasti priamych daní zaznamenávame pri dani z príjmu PO nárast v priebehu rokov.

Tab. 4
Štruktúra výnosov na Slovensku v rokoch 2000-2008

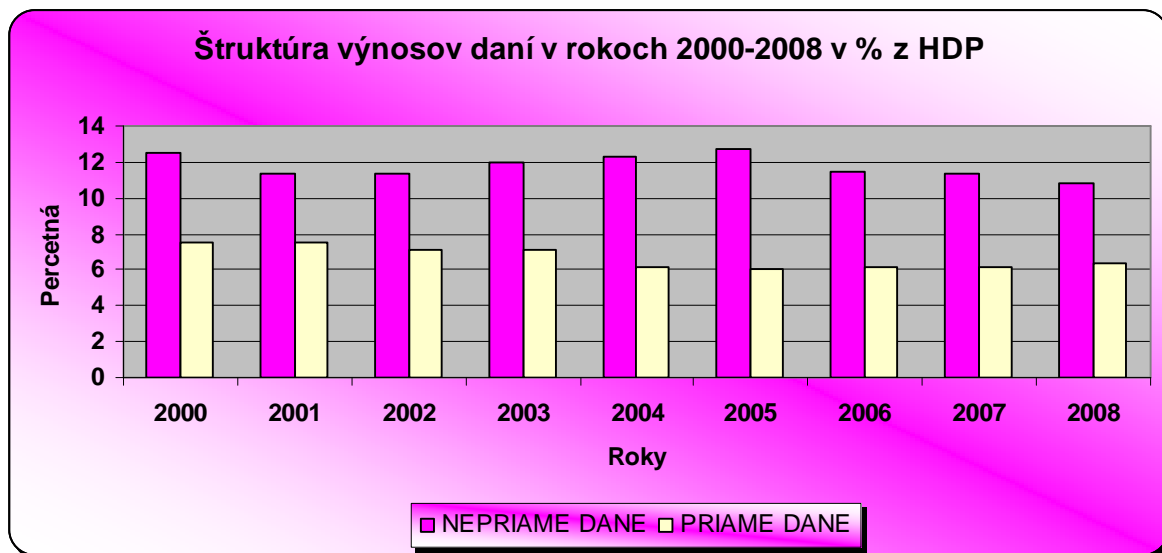
% z HDP

TYP DANE	ROK									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
NEPRIAME DANE	12,5	11,4	11,4	12,0	12,3	12,7	11,5	11,4	10,8	
Daň z pridanej hodnoty	7,0	7,2	7,0	7,5	7,8	7,9	7,5	6,7	6,9	
Spotrebné dane	3,1	2,7	3,0	3,1	3,3	3,7	2,9	3,5	2,7	
Ostatné dane (vrátane dovozných ciel)	1,7	0,7	0,7	0,7	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4	
Ostatné dane z produkcie	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	
PRIAME DANE	7,5	7,5	7,1	7,1	6,1	6,0	6,1	6,2	6,4	
Daň z príjmu FO	3,4	3,5	3,3	3,3	2,7	2,6	2,5	2,5	2,8	
Daň z príjmov PO	2,6	2,6	2,5	2,5	2,6	2,7	2,9	3,0	3,1	
Iné	1,5	1,4	1,3	1,3	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Graf 3

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Na grafe môžeme vidieť, nepriame dane v období od roku 2000 do roku 2008 zaznamenali len nevýrazné kolísanie. Nepriame dane tvoria väčšiu časť výnosov z HDP a dane priame. Na druhej strane priame dane tak isto ako nepriame dane nezaznamenali výrazné kolísanie. Priame majú výrazne nižší podiel na celkovom HDP.

4.6.2 Zmena sadzieb dane z pridanej hodnoty na Slovensku

Sadzby DPH sa v priebehu rokov menili. Bolo to ovplyvnené na jednej strane aj vývojom ekonomiky na Slovensku a na strane druhej to bolo ovplyvnené prípravou Slovenska na vstup do EU, samotný vstup do EU. Smernice EU umožňujú používať jednu základnú sadzbu DPH vo výške minimálne 15% a jednu alebo dve znížené sadzby vo výške minimálne 5% na obmedzený zoznam kategórií tovarov a služieb ako sme už v práci spomínali. S účinnosťou od 1. januára 2007 bola do legislatívy opäť zavedená znížená sadzba dane vo výške 10% na vybrané tovary zdravotníckeho charakteru. Týmto sa niektoré tovary dostali do zníženej sadzby dane. O rok neskôr 1. januára 2008 sa do zníženej sadzby dane v nezmenenej výške zaradili aj ďalšie tovary.

Vývoj daňových sadzieb pre DPH v rokoch 1993-2010 je znázornený v tabuľke 5 a grafe 4.

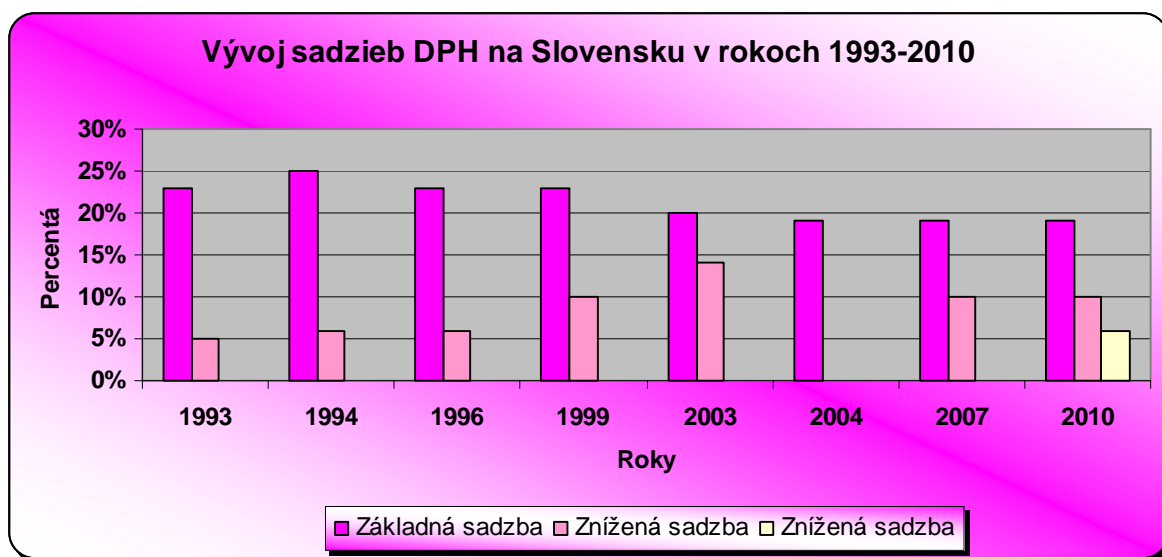
Tab. 5

Vývoj daňových sadzieb pre DPH v rokoch 1993-2010

Rok	Počet sadzieb	Základná sadzba	Znížená sadzba
1993	2	23%	5%
1994	2	23%	6%
1996	2	23%	6%
1999	2	23%	10%
2003	2	20%	14%
2004	1	19%	-
2007	2	19%	10%
2010	3	19%	10%, 6%

Zdroj: *www.drssr.sk, vlastné spracovanie*

Graf 4

Zdroj: *www.drssr.sk, vlastné spracovanie*

Jednou z úloh troch zákonov o DPH za obdobie od roku 2000 do roku 2008 bolo aj zabezpečiť rozpočtovaný príjem výnosu z tejto dane do štátneho rozpočtu.

Prehľad o celkových príjmoch štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v členení na daňové príjmy a z toho príjmy z DPH v časovom rade 2000-2008 uvádzame v tabuľke 6.

Tab. 6

Príjmy ŠR z výberu DPH za obdobie rokov 2000-2008

v mil. EUR

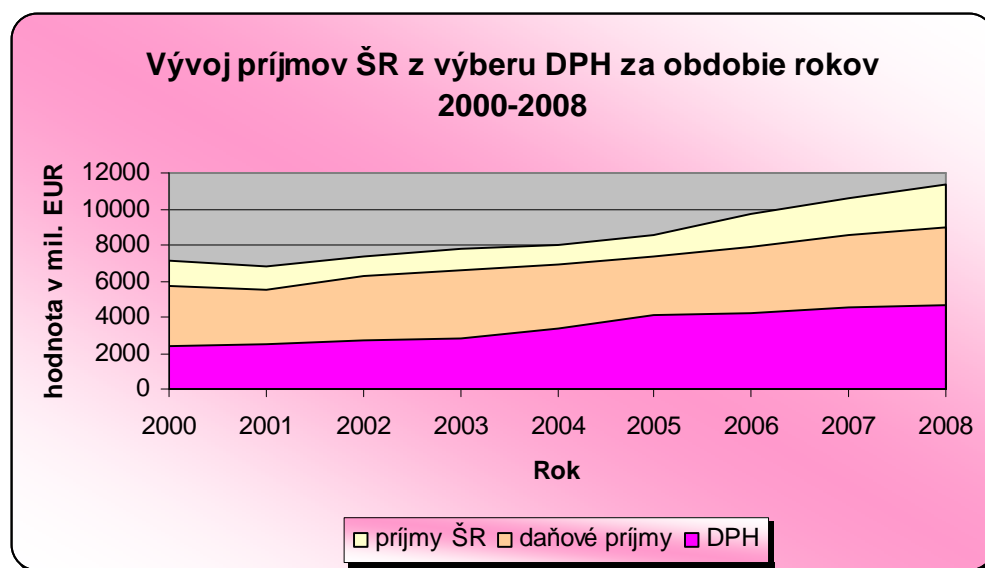
Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Príjmy ŠR	7.086	6.816	7.315	7.737	8.048	8.587	9.692	10.606	11.352
Daňové príjmy	5.770	5.477	6.272	6.644	6.954	7.389	7.843	8.572	9.023
Z toho DPH	2.344	2.442	2.730	2.782	3.305	4.064	4.264	4.514	4.632
Podiel DPH na daňových príjmoch	40,6%	44,6%	43,5%	41,9%	47,5%	55%	54,4%	52,7%	51,3%

Zdroj: *www.drssr.sk, www.nbs.sk, vlastné spracovanie*

Z údajov v tabuľke 6 vyplýva, že DPH z pohľadu významnosti naplnenia príjmov štátneho rozpočtu v SR patrí medzi rozhodujúcu časť príjmov štátneho rozpočtu tvorí práve daň z pridanej hodnoty. Pre verejné financie prispieva viac než všetky priame dane a tým je daná jej dôležitosť z fiškálneho pohľadu.

Pre prehľadnejšie zobrazenie vývoja príjmov ŠR z výberu DPH za obdobie rokov 2000-2008 uvádzame graf 5.

Graf 5

Zdroj: *www.drssr.sk, www.nbs.sk, vlastné spracovanie*

4.7 Daň z pridanej hodnoty vo vybraných členských štátoch Európskej únie

4.7.1 Prehľad nedávnych daňových opatrení v rámci oblasti DPH

Prehľad nedávnych daňových opatrení v rámci celkového spoločného daňového systému by sme chceli priblížiť v tabuľke 7

Tab. 7

Spoločný daňový systém v krajinách EU			
	Základné či špeciálne režimy	Štátom stanovená sadzba	Časový účinok príjmu
Zvýšenie	2009		
	IE, EL (2009-2013), IT, LT (2009-2011)	LT	IE
	2010		
	BE, BG, HU	HU	
Zníženie	2009		
	AT, DE, NL, PT, RO, SE, IT, CY, PT, PL, ES (2009-2011), UK (2009-2011)	CZ, LU, SI, SE	AT, FR, DE, NL, PT, IT
	2010		
	AT, BE (2010-2011), DE, LT, NL, RO, SK	CZ, HU, LT, EL (2010-2014), SI	AT, DE, NL

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, *vlastné spracovanie*

Z tabuľky 7 môžeme vyjadriť, že zvýšenie základných prípadne špeciálnych režimov bolo zavedené napr. v Litve, Taliansku, Španielsku tieto zmeny sa udiali v roku 2009. V roku 2010 sa jedná o zvýšenie základných režimov v Belgicku, Maďarsku.

Na druhej strane môžeme vidieť, že v niektorých krajinách Európskej únie došlo k zníženiu základných sadzieb či zníženiu štátom stanovenej sadzby. Medzi krajiny ktoré znížili základné režimy patrí Rakúsko, Holandsko, Nemecko a pod.

Prehľad nedávnych daňových opatrení v rámci dane z pridanej hodnoty by sme chceli priblížiť v tabuľke 8.

Tabuľka vyjadruje zvýšenie a zníženie základných či špeciálnych režimov, sadziieb a časových účinkov príjmu v rokoch 2009 a 2010.

Tab. 8

Daň z pridanej hodnoty			
	Základné či špeciálne režimy	Sadzby	Časový účinok príjmu
Zvýšenie	2009		
	EE, LV, LT	EE, HU, LV, LT	
	2010		
		CZ, FI, EL, ES	CY
Zníženie	2009		
	BE, CY, FR, MT, RO	FI, UK (12.2008 – 2009)	BE, DK, FR, IT, NL, PL, PT, SK
	2010		
	BE, CY, DE, FI, HU, LT, NL, SI	IE	DK, ES, SI

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

V prípade DPH v jednotlivých krajinách EU môžeme vidieť zvýšenie sadziieb v roku 2009 v Maďarsku, Litve, Lotyšsku. Tento trend vo zvyšovaní sadziieb pokračoval aj v roku 2010 a to v Českej republike, Fínsku, Grécku, Španielsku.

Na druhej strane boli aj krajiny ktoré v rokoch 2009 a 2010 znížili sadzby DPH. Medzi tieto krajiny patrí Fínsko, Anglicko v období od 2008 do roku 2009, kedy sa jednalo o dočasné zníženie sadzby dane.

V oblasti DPH nie je situácia celkom jednoznačná. Nachádza sa tu vysoké množstvo opatrení týkajúcich sa základu dane.

Zmeny v základe dane z pridanej hodnoty sú v mnohých prípadoch spojené s tým, že niektoré krajiny Európskej únie redukovali daňovú záťaž na jedlo či základné životné potreby.

Všeobecne, či už išlo o znižovanie alebo zvyšovanie daní, zvyšovanie štandardnej sadzby DPH sa odrazilo ako pozitívny rozpočtový dopad.

Celkovo zvýšenie dane v oblasti nepriamych daní, je jeden z efektov krízy. Zvýšenie nepriamych daní sa zdá byť ako trend posledných pár rokov v rámci štátov Európskej únie.

4.7.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe, sadzby DPH, základné zmeny zdanenia v Grécku

4.7.2.1 Štruktúra výnosov v Grécku

V nasledujúcej tabuľke uvádzame jednotlivé typy daní a ich výnos vyjadrený v % z hrubého domáceho produktu v Grécku. Dane sú rozdelené na priame a nepriame. Priame dane sú tvorené z dane z príjmu fyzických osôb, dane z príjmu právnických osôb a ostatných daní. V rámci nepriamych daní sme poukázali na výnosy z DPH, spotrebných daní, ostatných daní, ktoré sú vrátane dovozných ciel a ostatných daní z produkcie.

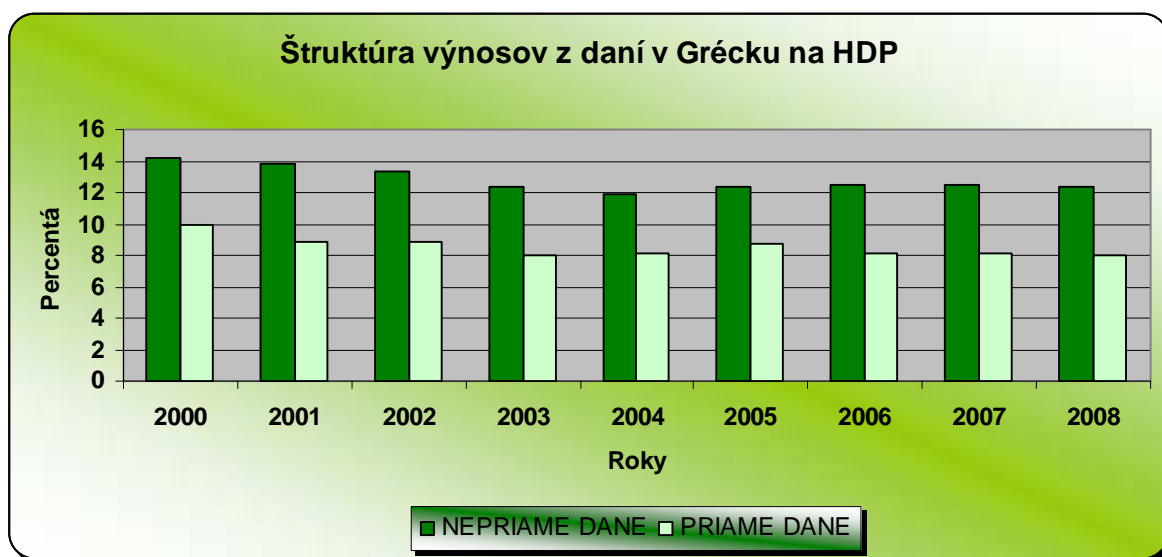
Tab. 9
Štruktúra výnosov v Grécku v rokoch 2000-2008

% z HDP

TYP DANE \ ROK	ROK									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
NEPRIAME DANE	14,2	13,8	13,3	12,4	11,9	12,4	12,5	12,5	12,4	
Daň z pridanej hodnoty	7,2	7,5	7,6	7,0	6,8	6,9	7,2	7,3	7,1	
Spotrebné dane	3,1	3,1	2,9	2,8	2,6	2,6	2,5	2,5	2,3	
Ostatné dane (vrátane dovozných ciel)	3,3	2,7	2,4	2,3	2,2	2,2	2,4	2,4	2,5	
Ostatné dane z produkcie	0,6	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	
PRIAME DANE	10,0	8,8	8,8	8,0	8,1	8,7	8,1	8,1	8,0	
Daň z príjmu FO	5,0	4,5	4,5	4,3	4,4	4,6	4,7	4,8	4,7	
Daň z príjmov PO	4,1	3,4	3,4	2,9	3,0	3,3	2,7	2,5	2,5	
Iné	0,8	1,0	0,9	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Graf 6

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Z grafu môžeme vidieť, že výnosy z nepriamych daní tvoria väčšiu časť ako výnosy z priamych daní. Z nepriamych daní najväčšie zastúpenie má daň z priadnej hodnoty. Najväčšie zastúpenie v oblasti priamych daní má daň z príjmu fyzických osôb. Takéto rozloženie výnosov je podobné ako na Slovensku ako aj v iných členských štátoch Európskej únie.

4.7.2.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe

Rozhodnutie a odporúčania Rady Európskej únie z 16. januára 2010, kedy Grécko zaviedlo rad daňových, opatrenia ktoré boli vyvolané na základe reakcie na hospodársku krízu. Tieto opatrenia boli zavedené na to, aby krajina zabezpečila cieľ stability a rastového programu aj v rámci daní.

Miera intervencie upravujúca rozpočtovú nerovnováhu bola zvolená aby prispela k cieľu dosiahnutia udržateľnej finančnej pozície.

Grécko sa týmito opatreniami snaží o zabezpečenie a znovunadobudnutie trhovej dôvery v rámci celej gréckej ekonomiky.

Veľké množstvo opatrení, ktoré by zvýšili príjmy, bolo nariadených začiatkom roku 2010. Týkalo sa to či už oblasti priamych alebo nepriamych daní. Boli zavedené opatrenia týkajúce sa zvýšenia sadzby DPH na potraviny, daňové sadzby na elektrinu. Tak isto sa zmenili sadzby dane na luxusný tovar. Zmena nastáva aj pri tovare, ktorý bol doteraz zaradený medzi položky, ktoré patrili do zníženej sadzby dane. Tieto budú presunuté do základnej sadzby dane. Ako príklad môžeme uviesť nealkoholické nápoje, ktoré budú po zmene podliehať nepriamemu zdaneniu. Tieto opatrenia by mali docieľiť to, aby príjem z DPH zvýšil príjem do štátneho rozpočtu Grécka už v roku 2012.

Tab. 10
Zmeny v rozpočtovej rovnováhe

Typ dane	Rozsah zmien	Rok	% z HDP
DPH	Plánované postupné rozširovanie základu DPH vrátane vyňatých služieb s použitím jednotného kurzu k výrobnému sortimentu aktuálne vystavenému zníženej sadzbe dane	2011	0,4
DPH	Sadzby DPH su zvyšované v dvoch fázach týmto spôsobom: jednotný kurz z 19% na 21% neskôr na 23%, znížená sadzba z 9% na 10% a neskôr na 11%, extra znížená sadzba z 4,5% na 5%.	2010	0,84

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Celkové trendy v zdanení v Grécku v oblasti DPH

V januári roku 2010 bolo odsúhlasené zvýšenie sadzieb DPH. Zvýšená sadzba je schválená na 21%. Medzi tovary, ktoré sa zaraďujú do zníženej sadzby dane patria čerstvé potraviny, výrobky, lieky a dopravné a prepravné služby, lieky, dodávky elektriny, reštauračné služby.

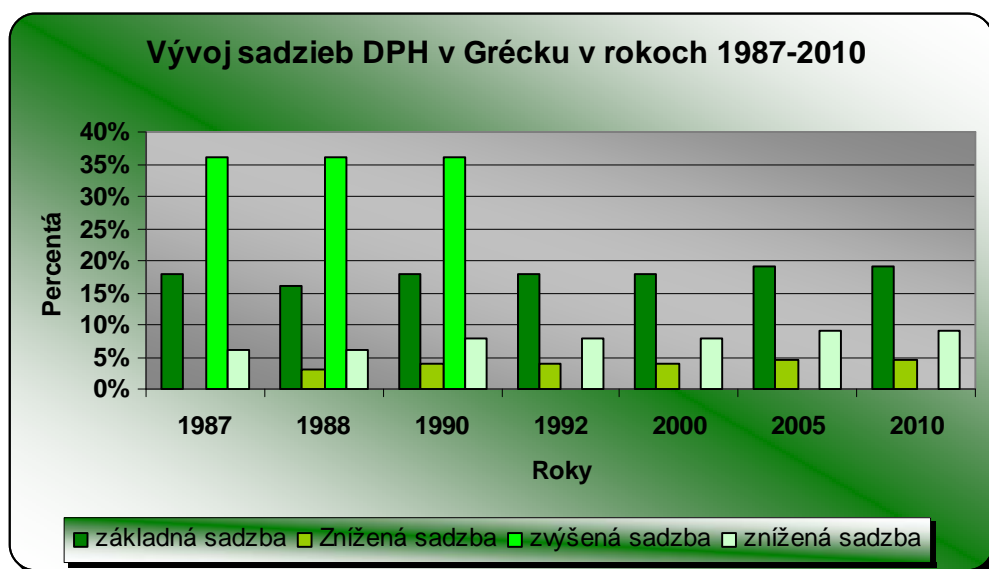

4.7.2.3 Vývoj sadzby DPH v Grécku

V minulosti bola v Grécku využívaná zvýšená sadzba dane. Táto sadzba bola vo výške až 36%. Grécko od roku 1992 používa len tri sadzby dane.

Z uvedeného grafu môžeme vidieť, že v rokoch 1987 až do roku 1990 bola v Grécku používaná zvýšená sadzba dane, ktorá predstavovala 36% zdanenie. Grécko ako jedna z mála krajín využívala okrem základnej sadzby dane aj dve sadzby znížené v rokoch 1987 a 1988 v hodnote 3% a 6%. V nasledujúcich 10 rokoch v období od roku 1990 do roku 2000 používali zníženú sadzbu dane v hodnote 4% a 8%. Od roku 2005 je znížená sadzba dane určená v hodnote 4,5% a 9%.

Graf 7

Zdroj: Široký, J.: *Daně v Evropské unii, vlastné spracovanie*

Tab. 11
Vývoj sadzby DPH v Grécku rokoch 1987-2008

Rok	Počet sadziieb	Základná sadzba	Znížená sadzba	Zvýšená sadzba
1987	4	18%	3%, 6%	36%
1988	4	16%	3%, 6%	36%
1990	3	18%	4%, 8%	36%
1992	3	18%	4%, 8%	-
2000	3	18%	4%, 8%	-
2005	3	19%	4,5%; 9%	-

Zdroj: Široký, J.: Daně v Evropské unii, vlastné spracovanie

Ekonomická a finančná kríza prerušila široký trend smerom k vyšším zdaneniam spotreby. Priemerne sa sadzby daní znížili o 0,7 percentuálneho bodu z roku 2007 do roku 2008.

Nižšie sadzby dane z pridanej hodnoty sa vzťahujú na poľnohospodárske výrobky, hotelové ubytovanie a reštauračné služby.

Medzi tovary, ktoré patria medzi zníženú sadzbu dane patria aj služby doktorov, zubárov, ktoré boli do roku 2010 zdaňované 9% sadzbou dane. Táto sadzba sa zvýšili na 10%. Extra znížená sadzba boli zvýšená z 4,5% na 5% táto sadzba dane platí pre noviny, časopisy, knihy a divadelné lístky.

4.7.3 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe, sadzby DPH, základné zmeny zdanenia v Poľsku

4.7.3.1 Štruktúra výnosov v Poľsku

V nasledujúcej tabuľke uvádzame jednotlivé typy daní a ich výnos vyjadrený v % z hrubého domáceho produktu v Poľsku. Dane sú rozdelené na priame a nepriame. Rozdelenie na priame a nepriame dane rozlišujeme v každej z porovnávaných krajín. Rozdelenie na priame a nepriame dane je základné rozdelenie. V Poľsku tak ako v Grécku nepriame dane pozvoľna rástli. Kým v roku 2000 hodnota výnosov vyjadrená v % z hrubého domáceho produktu predstavovala 12,6% v roku 2008 táto hodnota dosiahla 14,4%. Z pohľadu priamych daní, nie

je jednoznačné klesanie. Od roku 2000 do roku 2004 toto percento klesalo, od roku 2004 do roku 2008 má rastúcu tendenciu. Daň z príjmu FO predstavuje najväčší percentuálny podiel.

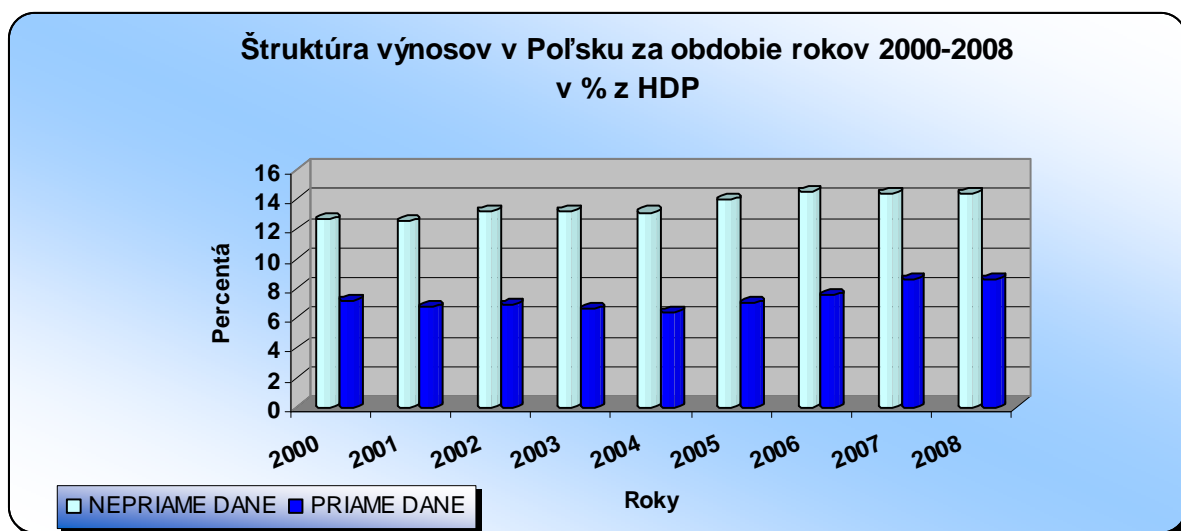
Tab. 12
Štruktúra výnosov v Poľsku v rokoch 2000-2008

% z HDP

TYP DANE	ROK									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
NEPRIAME DANE	12,6	12,5	13,2	13,2	13,1	13,9	14,5	14,4	14,4	
Daň z pridanej hodnoty	6,9	6,8	7,2	7,1	7,2	7,7	8,1	8,3	8,0	
Spotrebné dane	3,7	3,7	4,0	4,1	4,2	4,2	4,0	4,2	4,4	
Ostatné dane (vrátane dovozných ciel)	0,8	0,6	0,6	0,6	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	
Ostatné dane z produkcie	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4	1,7	2,0	1,5	1,6	
PRIAME DANE	7,2	6,7	6,9	6,6	6,4	7,0	7,5	8,6	8,6	
Daň z príjmu FO	4,4	4,5	4,3	4,2	3,6	3,9	4,6	5,2	5,4	
Daň z príjmov PO	2,4	1,9	2,0	1,8	2,2	2,5	2,4	2,8	2,7	
Iné	0,3	0,3	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Graf 8

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

V tabuľke 12 a následne z grafu 8 je zrejmé tak ako sme sa už vyjadrili v predchádzajúcej časti, že nepriame dane tvoria väčšiu časť výnosov. Najväčší podiel v rámci nepriamych daní má daň z pridanej hodnoty následne spotrebné dane. V rámci priamych daní má najväčší podiel daň z príjmu fyzických osôb.

4.7.3.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe

Tab. 13
Zmeny v rozpočtovej rovnováhe v Poľsku

Typ dane	Rozsah zmien	Rok	% z HDP
DPH	Zníženie doba na vrátenie nadmerného odpočtu DPH zo 180 dní na 60 dní	2009	-0,12
DPH	Povolenie vyrovnania dane pri dovoze tovaru podľa zjednodušených postupov v daňovom priznaní	2009	-0,11
DPH	Zvýšenie hranice pre registráciu za platiteľa DPH	2011	2010 -0,2 2011 -0,1

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

V Poľsku predstavuje daňové bremeno 34,3% z HDP v roku 2008. táto hodnota je o 3 percentuálne body pod priemerom EU-27, kde daňové bremeno predstavuje hodnotu 37% HDP.

Medzi susednými krajinami V4 je ohodnotená výška daňového bremena vyššia oproti Slovensku, kde sa táto hodnota pohybuje na úrovni 29,1% HDP, ale oproti Českej republike je táto hodnota nižšia. V Českej republike dosahuje daňové bremeno výšku 36,1% HDP.

Nepriame dane sú tvorené hodnotou 14,4% HDP z celkovej hodnoty 42,0% z celkových príjmov. V Poľsku tvoria nepriame dane dôležitú časť. Nepriame dane majú väčšiu váhu ako priame dane v tomto prípade.

Zákon o DPH zabezpečuje nasledovné daňové sadzby a to základnú v hodnote 22%, zníženú 7% a extra zníženú 3%. Základná sadzba dane sa vzťahuje na najpočetnejšiu skupinu tovarov a služieb. Na základe vyjednávania bolo Poľsku umožnené prechodné používanie znížených sadziieb dane v oblasti nepriamych daní. Jednalo sa hlavne o DPH. Toto opatrenie, resp. výnimka bola udelená do roku 2007. Opatrenie zabezpečilo, že reštauračné služby a stavby boli zavedené do zníženej sadzby dane.

Dokonca knihy boli zaradené medzi nulovú sadzbu dane. Po schválení tieto ustanovenia boli predĺžené do konca roka 2010.

K 1. februáru 2009, kedy bol v Poľsku prijatý nový zákon o nepriamych daniach bola zosúladená legislatíva Európskej únie s legislatívou platnou v Poľsku.

Nový zákon predstavuje medzi inými aj novú definíciu dovozu tovaru, elektriny, alkoholu, tabaku a osobných automobilov.

4.7.3.3 Vývoj sadziieb dane z pridanej hodnoty v Poľsku v rokoch 1993-2010

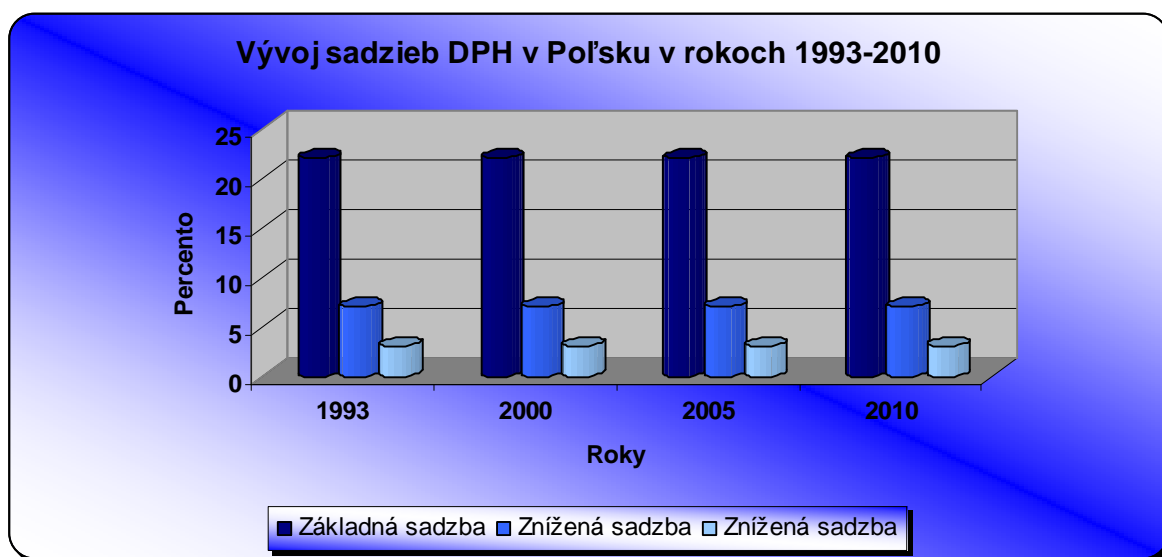
Tab. 14
Vývoj sadziieb dane z pridanej hodnoty v Poľsku

Rok	Počet sadziieb	Základná sadzba	Znížená sadzba	Zvýšená sadzba
1993	3	22%	3%, 7%	-
2000	3	22%	3%, 7%	-
2005	3	22%	3%, 7%	-
2010	3	22%	3%, 7%	-

Zdroj: Široký, J.: Daně v Evropské unii, vlastné spracovanie

Ako je zrejmé z tabuľky 14 v Poľsku sa sadzby dane z pridanej hodnoty nemenili do roku 1993. základná sadzba dane predstavuje hodnotu 22%, čo je o 2% vyššia ako na Slovensku. Zatiaľ čo v Poľsku je hodnota znížených sadziieb daní 3% a 7%. Znížená sadzba v hodnote 3% sa používa na základné potraviny. Táto sadzba je nižšia ako na Slovensku. Táto znížená sadzba dane je jedným z atribútov, ktorá zabezpečuje nižšie ceny potravín ako na Slovensku prípadne v krajinách, kde sa znížená sadzba DPH na neuplatňuje.

Graf 9

Zdroj: Široký, J.: Daně v Evropské unii, vlastní spracovanie

Na grafe je zobrazený vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Poľsku v období od rokov 1993 do roku 2010. V Poľsku sa sadzby dane z pridanej hodnoty od roku 1993 do roku 2010 nezmenili. Základná sadzba, ktorá sa používa v Poľsku predstavuje hodnotu 22%. Znížené sadzby dane využívajú dve a to 3% a 7%.

4.7.4 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe, sadzby DPH, základné zmeny zdanenia v Írsku

4.7.4.1 Štruktúra výnosov v Írsku v rokoch 2000-2008 vyjadrené v % z HDP

V nasledujúcej tabuľke uvádzame jednotlivé typy daní a ich výnos vyjadrený v % z hrubého domáceho produktu v Írsku. Dane sú rozdelené na priame a nepriame. Nepriame dane tvoria väčšiu časť výnosov z celkového HDP Írska. Priame dane sú v niektorých rokoch porovnateľné s nepriamymi daňami. Nepriame dane majú od roku 2000 do roku 2002 klesajúcu tendenciu. Od roku 2003 nastáva zmena, kedy hodnoty začínajú rásť. Tento rast pokračuje až do roku 2006 kedy opäť výnosy z nepriamych daní začínajú klesať. Podobný trend rastu a klesania majú aj priame dane. Priame dane kopírujú vývoj nepriamych daní.

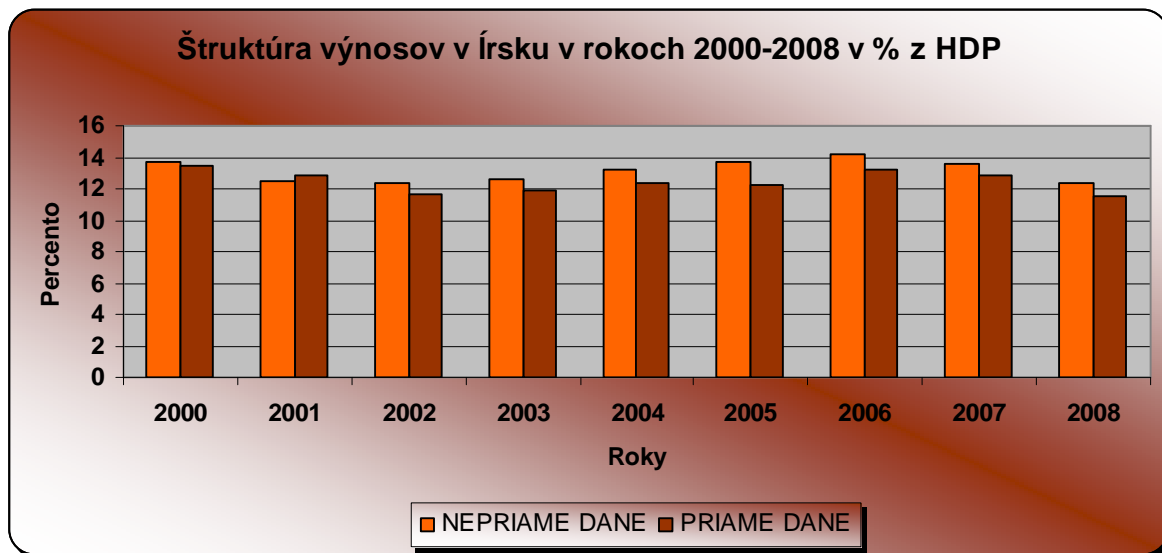
Tab. 15
Štruktúra výnosov v Írsku v rokoch 2000-2008

% z HDP

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
NEPRIAME DANE	13,7	12,5	12,4	12,6	13,2	13,7	14,2	13,6	12,4
Daň z pridanej hodnoty	7,3	6,8	7,0	7,0	7,3	7,6	7,8	7,6	7,1
Spotrebné dane	3,2	2,9	2,9	2,8	2,7	2,6	2,4	2,4	2,4
Ostatné dane (vrátane dovozných ciel)	2,3	2,0	1,7	2,0	2,2	2,6	3,0	2,6	1,8
Ostatné dane z produkcie	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1
PRIAME DANE	13,5	12,8	11,6	11,9	12,4	12,3	13,2	12,9	11,5
Daň z príjmu FO	9,2	8,7	7,5	7,7	8,3	8,4	8,8	8,8	8,2
Daň z príjmov PO	3,8	3,6	3,7	3,8	3,7	3,5	4,0	3,5	2,9
Iné	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Graf 10

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Z grafu môžeme vidieť, že nepriame dane tvoria väčšiu časť výnosov z celkového HDP krajiny. Z grafu vyplýva, priame dane síce tvoria menšie percento HDP, ale tieto hodnoty nie sú výrazne nižšie. Tento podiel priamych a nepriamych daní nepozorujeme ani v jednej porovnáwanej krajine. Írsko sa v tomto smere vymyká trendu v ostatných pozorovaných krajinách.

4.7.4.2 Zmeny v rozpočtovej rovnováhe

Tab. 16
Zmeny v rozpočtovej rovnováhe

Typ dane	Rozsah zmien	Rok	% z HDP
DPH	Zníženie sadzby dane z pridanej hodnoty z hodnoty 21,5% na 21%. Týmto krokom sa krajina vrátila k sadzbe DPH, ktorá platila do decembra 2008. V roku 2008 krajina zvýšila sadzbu DPH z 21% na 21,5%	2010	

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat>, vlastné spracovanie

Celkový dopad na HDP v krajine v roku 2008 dosiahol hodnotu 29,3% čo predstavuje štvrtý najnižší dopad v rámci Európskej únie a druhý najnižší dopad čo sa týka Eurozóny. Nepriame a priame zdanenie tvorí 42,5% a 39,3% z celkového množstva príjmov. Z tejto strany je štruktúra zdanenia značne odlišná od typickej štruktúry EU-27.

Štruktúra EU-27, kde každá položka prispieva zhruba 1/3 z celkového množstva. Táto štruktúra je platná vo väčšine členských krajín.

Najväčší podiel nepriamych daní je predstavovaný príjmami z DPH, ktorý predstavuje 57,4% z celkových nepriamych daní. Táto štruktúra je už podobná štruktúre EU-27, kde príjem z DPH predstavuje 56,9% z celkových nepriamych daní.

Štandardná sadzba DPH predstavuje opäť hodnotu 21% v porovnaní s 21,5%, ktorá platila v roku 2009.

Znížená sadzba 13,5% platí pre rôzne služby, noviny, stavebné podniky. V Írsku sa uplatňuje aj tzv. nulová sadzba dane ktorá platí pre základne jedlo, oblečenie, detské oblečenie, detskú obuv a knihy.

4.7.4.3 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Írsku v rokoch 1993-2010

Tab. 17

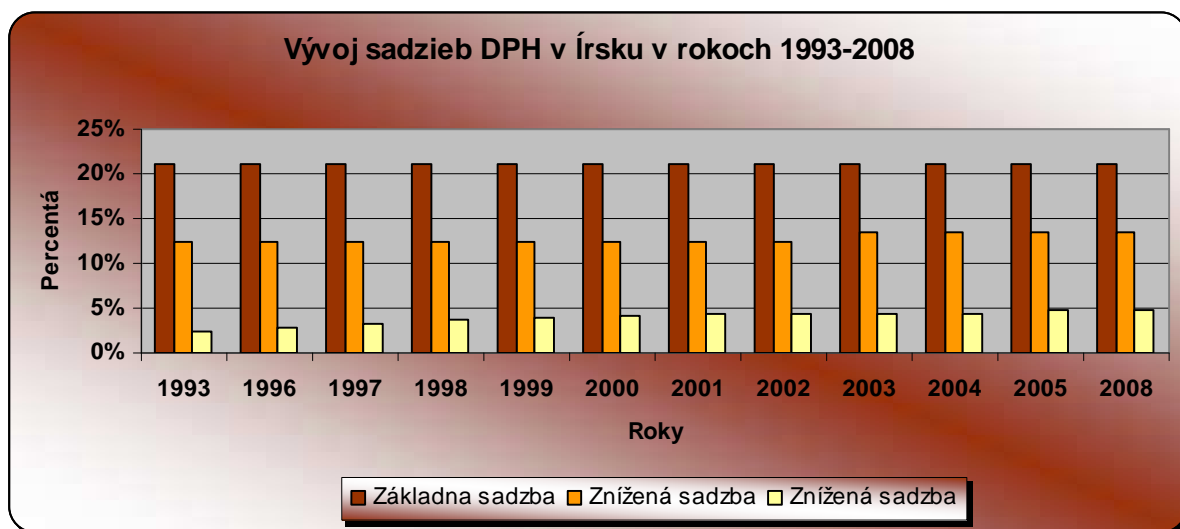
Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty v Írsku v rokoch 1993-2008

Dátum	Počet sadzieb	Základná sadzba	Zvýšená sadzba	Znížená sadzba
1993	3	21	-	2,5%, 12,5%
1996	3	21	-	2,8%, 12,5%
1997	3	21	-	3,3%, 12,5%
1998	3	21	-	3,6%, 12,5%
1999	3	21	-	4%, 12,5%
2000	3	21	-	4,2%, 12,5%
2001	3	20	-	4,3%, 12,5%
2002	3	21	-	4,3%, 12,5%
2003	3	21	-	4,3%, 13,5%
2004	3	21	-	4,4%, 13,5%
2005	3	21	-	4,8%, 13,5%
2008	3	21,5	-	4,8%, 13,5%

Zdroj: Široký, J.: *Daně v Evropské unii, vlastné spracovanie*

Írsko ako jedna z mála krajín patriacich do Európskej únie má veľké množstvo zmien týkajúcich sa sadzieb dane z pridanej hodnoty. Od roku 1993 do pozorovaného roku 2008 išlo o 12 zmien. Nemenil sa počet sadzieb ale, menila sa hodnota týchto sadzieb. Ako je z tabuľky zrejmé išlo o mierne zvyšovanie hlavne sadzieb znížených. Kým v roku 1993 bola hodnota zníženej sadzby dane 2,5% v roku 2008 táto hodnota dosiahla 4,8%. Základná sadzba dane mala iba dve zmeny a to v roku 2001 kedy sa hodnota znížila na 20% a následne v roku 2008 kedy sa hodnota zvýšila na úroveň 21,5% .

Graf 11

Zdroj: Široký, J.: Daně v Evropské unii, vlastní spracovanie

Ako sme už spomenuli, Írsko patrí medzi jednu z mála krajín, ktorá menila výšku sadzby dane viac krát. Išlo len o menšie zmeny. Základná sadzba dane je pomerne stabilná. Základná sadzba dane sa menila len dva krát. Zníženou sadzbou dane sú zdaňované základné potraviny. Ako je z grafu zrejme výška základnej sadzby dane v Írsku je 21,5% v roku 2008, ak túto hodnotu porovnáme so Slovenskom ide o podobnú výšku. Írsko v minulosti využívalo aj zvýšenú sadzbu dane. Zvýšená sadzba dane sa využívala do roku 1976. Z dôvodu veľkého rozsahu rokov sme túto skutočnosť v tabuľke ani grafe neuviedli.

Môžeme zhodnotiť, že harmonizácia daní hlavne čo sa týka sadzieb veľkou mierou napomáha k zjednoteniu trhu. Keďže legislatíva Európskej únie stanovuje hranice, v ktorých môžu štáty stanoviť hodnoty či už znížených sadzieb dane a základných sadzieb dane. Z tohto dôvodu môžeme potvrdiť, že nenachádzame veľké rozdiely v jednotlivých sadzbách v porovnávaných krajinách. Tento trend môžeme pozorovať aj v štruktúre výnosov z priamych a nepriamych daní na celkovom hrubom domácom produkte členských krajín Európskej únie.

5. Záver a návrh na využitie výsledkov

Históriou daňového systému sme poukázali na dôležitosť daní aj v minulosti. Vplyvom harmonizácie daní sa dopomohlo k čiastočnému odstráneniu negatívnej konkurencie medzi krajinami Európskej únie. Daňové systémy v porovnávaných krajinách nie sú diametrálne odlišné oproti slovenskému daňovému systému. Keďže daňové systémy v jednotlivých krajinách sa harmonizujú na základe smerníc vydaných Európskym hospodárskym spoločenstvom, preto sú daňové systémy členských krajín Európskej únie podobné. Tieto smernice udávajú aké zmeny sa majú do národných legislatív prijať, ale neurčujú akým spôsobom. Harmonizácia v oblasti priamych daní sa nerealizovala v takej miere ako harmonizácia nepriamych daní a to z toho dôvodu, že viaceré členské krajiny Európskej únie to považovali do zasahovania do suverenity štátu a za zasahovanie do fiškálnej politiky svojich krajín.

Prehľad plnenia štátneho rozpočtu deklaruje, že daň z pridanej hodnoty je relatívne stabilným a dobre predvídateľným zdrojom príjmov na Slovensku, tak aj v porovnávaných krajinách Európskej únie. Percento plnenia sa pohybuje okolo 85% až 100%. V niektorých rokoch bolo percento plnenia oproti skutočnosti vyššie ako 100%. Plánované plnenia, aj keď v nižších číslach kopíruje skutočné plnenie, ktoré môžeme vidieť na grafe 1.

Štruktúra výnosov na Slovensku vyjadrená v % z hrubého domáceho produktu je podobná ako v Poľsku. Nepriame dane tvoria väčšiu percentuálnu časť na celkovom hrubom domácom produkte jednotlivých krajín. Súčasťou nepriamych daní je už spomínaná daň z pridanej hodnoty, jednotlivé spotrebné dane, ostatné dane (vrátane dovozných ciel) a ostatné dane z produkcie. Najvýznamnejšiu časť na hrubom domácom produkte v rámci nepriamych daní má daň z pridanej hodnoty. Súčasťou priamych daní je daň z príjmu fyzických osôb, daň z príjmu právnických osôb a ostatné dane, ktoré nie až takou významnou časťou prispievajú k príjmom do štátneho rozpočtu. Daň z príjmu fyzických osôb má v rámci priamych daní najväčšie percentuálne zastúpenie vyjadrené v % z hrubého domáceho produktu.

Zmeny v Grécku, Poľsku, Írsku sa viac menej týkajú hlavne zmien v oblasti sadzieb dane z pridanej hodnoty. Na Slovensku sa zmeny taktiež týkajú či už zvýšenia alebo zníženia sadzieb dane z pridanej hodnoty. Ďalšie zmeny uskutočnené v porovnávaných krajinách sa týkajú tovarov, ktoré podliehajú či už zníženej sadzbe dane alebo sú zaradené medzi tovary, ktoré sú zdaňované základnou sadzbou dane.

V Poľsku môžeme pozorovať že, sadzby dane z pridanej hodnoty sa od roku 1993 do roku 2010 vôbec nemenili. Na rozdiel od Grécka, kde sa sadzby dane menili veľmi často. Grécko taktiež patrí medzi jednu z mála krajín kde sa používala zvýšená sadzba dane z pridanej hodnoty. Táto hodnota dosahovala hodnotu 36%.

V práci sme zistili, že v Írsku sú používané dve znížené sadzby dane. Tieto sadzby sa od roku 1993 do roku 2008 zvyšovali. Kým v roku 1993 predstavovala hodnota jednej zníženej sadzby dane 2,5%, druhej zníženej sadzby hodnotu 12,5%. Oproti tomu v roku 2009 už hodnota jednej zníženej sadzby dane predstavovala hodnotu 4,8% a hodnota druhej zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty 13,5%. Ide o pozvoľné zvyšovanie týchto sadziieb. Nešlo o radikálne zvýšenie. Čo sa týka zvyšovanie sadziieb dane z pridanej hodnoty na Slovensku tu môžeme konštatovať, že od roku 1993 sa základná sadzba dane znížila z pôvodných 23% v roku 1993 na súčasných 20%. V roku 2004 Slovensko využívalo len jednu sadzbu dane a to vo výške 19%. Táto sadzba bola používaná aj na zdaňovanie príjmu. Jednou sadzbou dane bol slovenský daňový systém považovaný za unikátny. Ak sa pozrieme na tabuľku 5 môžeme vidieť, že znížená sadzba pozvoľne rástla. V roku 1993 dosahovala hodnotu 5%, v roku 2003 už bola táto hodnota 14%. Následne v roku 2007 bola znížená na hodnotu 10%.

Zvýšenie sadziieb dane z pridanej hodnoty sa odráža aj od momentálnej hospodárskej krízy, ktorá je vo svete. Aj týmto krokom si vlády jednotlivých krajín zabezpečujú zvýšenie príjmov do štátneho rozpočtu. Aby nahradili výpadok zapríčinený hospodárskou krízou. Sadzba dane z pridanej hodnoty na Slovensku ako sme už spomínali mala rastúcu tendenciu. Momentálna sadzba DPH platná od 1.1.2011 je vo výške 20%, znížená ostala vo výške 10%. Na jednej strane, na strane spotrebiteľa je to negatívum. Spotrebiteľ bez rozdielu príjmu musí zaplatiť za tovar alebo službu viac ako pred zvýšením sadzby. Zvyšovanie daní zasiahne každého z nás. Na strane druhej zvýšenie sadzby DPH a celkovo daní ovplyvňuje štátny rozpočet. Zvýšenie daní by malo priniesť príjme do štátneho rozpočtu. Zavedenie špeciálnej 6% sadzby na predaj z dvora, táto sadzba nemala taký efekt ako sa predpokladalo. Táto sadzba dane mala dopomôcť k nižším cenám vybraných poľnohospodárskych produktov.

Zoznam použitej literatúry

1. Baláž, E.: DPH ako významný nástroj hospodárskej politiky In: Hospodárske noviny, roč. II, č. III 1994, s. 6 ISSN 1335-4701
2. Bednár, M.: Zmeny zákona o dani z pridanej hodnoty od 1. januára. In: Hospodárske noviny, roč. XIII, 2005, č. 33, 2005 s. 10-11 ISSN 1335-4701
3. Beličková, K.: Kontrola a správa daní 1, Bratislava: Ekonóm, 2004. 191 s. ISBN 80-225-1792-5.
4. Bojňanský, J.: Prednášky z predmetu Daňová sústava. Nitra, 2006
5. Brejcha, P.: Judikatura Soudního dvora ES v oblasti DPH. Hradec Králové, Centruy CZ 2006 (ISBN neuvedené)
6. Brychta I.: DPH v daňové praxi. Praha: Linde, 2005. 72 s. ISBN 80-86131-59-9
7. Burák, E.: Daňové plánovanie a daňové výdavky. Bratislava: EPOS, 2004. 267 s. ISBN 80-805761-2-2
8. Cenigová, A.: Podvojný účtovníctvo podnikateľov. Bratislava: IBIPRINT, 2004. 509 s. ISBN 80-967483-8-6
9. DPH Smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH. C. H. Beck, 2006. 236 s. ISBN 80-740002-1-8
10. Harumová, A.: Dane v teórii a praxi. Bratislava: IURA EDITION, 2002. 240 s. ISBN 80-890473-9-4
11. Kubátová, K. a kol.: Moderní průvodce daňovým systémem. Praha: GRADA, 1994, 231 s. ISBN 80-7169-020-1
12. Lenártová, G.: Daňové systémy. Bratislava: EKONÓN, 264 s. ISBN 80-225-1742-9
13. Láchová, L.: Daňové systémy v globálnom svete. Praha: ASPI, 2007, 271 s. ISBN 80-735732-0-1
14. Minársky, J.: Príručka k dani z pridanej hodnoty. Bratislava: EPOS, 2001, 103 s. ISBN 80-8664-032-6
15. Minársky, J.: Veľká novelizácia zákona o DPH s vykonávacími predpismi. Bratislava: EPOS, 2005, 318 s. ISBN 80-8057-623-8
16. Nerudová, D.: Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. Praha: ASPI, 2008, 260 s. ISBN 80-735738-6-7
17. Novelizovaný zákon o DPH s dôvodovou správou v úplnom znení. Bratislava: Epos, 2008, 80 s. ISSN 1335-9517

18. Novotný Z., Dyčková J., Prášková N.: Podniková ekonomika 3 Daňová soustava ČR. Břeclav: EKON, 2006, 230 s.
19. Ondreášová, Z.: Daň z pridanej hodnoty v praxi po vstupe do Európskej únie. Bratislava: EPOS, 2005, 735 s. ISBN 80-805763-7-8
20. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 9. júla 2008.
21. Rybánský, L.: Nový zákon o DPH – nové možnosti i povinnosti (4 časť). In: Hospodárske noviny, roč. XII, 2004, č. 109, s. 22 ISSN 1335-4701
22. Sborník mezinárodní konference. Účetnictví v procesu světové harmonizace. Praha: HZ Edition 2000, 242 s., ISBN 80-86009-33-5
23. Schultzová, A. a kol.: Daňovníctvo. Bratislava: IURA EDITION, 2007, 200 s. ISBN 80-807816-1-3
24. Šíbl, D.: Velká ekonomická encyklopédia. Bratislava: Sprint 2002, 967 s. ISBN 80-890850-4-0
25. Široký, J.: Daně v Evropské unii. Praha: Linde 2009, 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1
26. Uhrínová, B.: Zrušenie registrácie DPH. In: Hospodárske noviny, roč. XII, 2005, č.73, s.11 ISSN 1335-4701
27. Zubaľová A.: Daňové teórie a ich využitie v praxi, 2008, 198 s. ISBN 97-880807822-8-3
28. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie. Bratislava: EKONÓN 2009, 243 s. ISBN 978-80-225-2740-8

Články

1. Kopriva, J.: Harmonizace daní v Evropské unii. (online) .
Dostupné z WWW: <http://www.kopriva.org/>.
2. Nerudová, D.: Daňová správa v Evropské unii. Daně a právo v praxi, 2006, č. .10 (ISSN 1211-7293).
3. Strháková, H. Základ daně z pohledu zákona o DPH a z pohledu Soudního dvora ES. Účetnictví, 2008, č. 7 (ISSN 0139-5661).
4. Šindelka, V.: Daňová harmonizace. Publ. 25. 6. 2001. (online).
Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/17298-danova-harmonizace/>.

Právne predpisy

1. Šiesta smernica Rady 77/388/ESH, zákon o DPH
2. Osma smernica Rady 79/1072/EHS, o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu
3. Smernica Rady 2006/112/ES, o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty
4. Smernica Rady 2008/08/ES
5. Smernica Rady 2008/09/ES
6. Zákon o dani z pridanej hodnoty č. 222/2004 Z.Z.

Internetové zdroje:

1. www.drsr.sk
2. www.finance.gov.sk
3. www.statistics.sk
4. www.curia.eu.int
5. www.epi.sk
6. www.worldwide-tax.com
7. <http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=466%3E> odborný článok Květa Kubátová
8. http://www.infostat.sk/cevavstat/modelovanie/prispevky/Radvansky_prispevok.pdf
9. http://custom.kbbarko.cz/e+m/04_2009/11_banociova.pdf
10. http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf
11. <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846D-DCD4E592/cds/xsl/index.html?year=>
12. http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPDFFile-OpenPDFFile?FileName=KSEU10001ENC_002.pdf&SKU=KSEU10001ENC_PD&CatalogueNumber=KS-EU-10-001-EN-C
13. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-10-001/EN/KS-DU-10-001-EN.PDF .

Prílohy

Príloha č. 1

Prvá smernica³³

Prvá smernica Rady zo dňa 11.4.1967 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúca sa dane z obratu (67/227/EHS) – výňatok

Článok 1

Členské štáty nahradia svoj momentálny systém daní z obratu spoločným systémom dane z pridanej hodnoty vymedzeným v Článku 2.

V každom členskom štáte bude čo najskôr prijatá právna úprava potrebná pre toto nahradenie, aby mohla nadobudnúť účinok dňom, ktorý stanoví členský štát s ohľadom na situáciu konjunktúry, najneskôr však dňom 1. januára 1970.

Od nadobudnutia účinnosti tejto právnej úpravy nesmie členský štát udržiavať alebo zavádzať opatrenia k paušálnemu vyrovnaniu pri dovoze alebo vývoze týkajúci sa dane z obratu v obchode medzi členskými štátmi.

---

³³ Široký J.: Daně v Evropské unii, 2009

Príloha č. 2

Článok 2³⁴

Spoločný systém dane z pridanej hodnoty je založený na zásade, že na tovar alebo služby sa uplatňuje všeobecná daň zo spotreby presne pomerná k cene tovaru alebo služby, bez ohľadu na počet plnení uskutočnených vo výrobnom a distribučnom procese pred stupňom, ktorý je daňou zaťažovaný.

Každé plnenie je podrobené dani z pridanej hodnoty vypočítané z ceny tovaru alebo služby podľa sadzieb platným pre tento tovar alebo službu po odčítaní čiastky DPH, ktorou boli zaťažené jednotlivé nákladové prvky.

Spoločný systém DPH sa uplatňuje až do stupňa maloobchodu vrátane.

Táto smernica je určená členskými štátom.

V Bruseli dňa 11. apríla 1967

---

³⁴ Široký J.: Daně v Evropské unii, 2009

Príloha č. 3

Tabuľka
Krajiny, ktoré uplatňovali zvýšenú sadzbu DPH

Krajina	Zvýšená sadzba dane	Používaná do roku
BELGICKO	25%, 32%	1983
FRANCÚZSKO	22%	1991
ÍRSKO	35%, 40%	1976
TALIANSKO	38%	1991
PORTUGALSKO	30%	1992
RAKÚSKO	32%	1984
GRÉCKO	36%	1990
ŠPANIELSKO	28%	1995
VEĽKÁ BRITÁNIA	12,5%	1976

Zdroj: Široký J.: Daně v Evropské unii, 2009, vlastné spracovanie